

Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich
Koło Zainteresowań Kulturą Ormian

Ormianie w Polsce

działalność
środków ormiańskich
w 2006 roku

Լեհահայերի Մշակույթի և Ժառանգության Հիմնադրամ

FUNDACJA
KULTURY
I DZIEDZICTWA
ORMIAN POLSKICH

Ormianie w Polsce

Działalność środowisk ormiańskich w 2006 roku

ՀԱՅԵՐԸ ԼԵՀԱՍՏԱՆՈՒՄ
Հայկական համայնքի գործունեությունը
Լեհաստանում 2006 թվականին

Kolo Zainteresowań Kulturą Ormian

Հայ մշակույթով հետաքրքրվողների խումբ

Warszawa 2007

Վարչավա 2007թ.

Fotografie na okładce:

okładka - przód:

- 1. Dzieci ormiańskie na spotkaniu mikołajkowym w pałacu Prezydenckim
06.12.2006 r.*
- 2. Chaczkar-pomnik w Krakowie na dziedzińcu kościoła św. Mikołaja*
- 3. Wrocław, ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski chrzci Karolinę, prawnuczkę Grzegorza
Agopsowicza*

okładka - tył:

- 4. Dzieci ze szkoły ormiańskiej w Krakowie podczas jednego z występów*
- 5. Marsz Milczenia w Warszawie – 23.04.2006 r.*
- 6. Pokaz tańca w wykonaniu Gajane Kalemдарjan podczas Dni Kultury Ormiańskiej
w Elblągu*

*s. 14 - fot. Romana Obrocka, s.27 - fot. Jerzy Kamiński
Wszystkie pozostałe fotografie w opracowaniu pochodzą
z archiwów osób i organizacji, które nadesłały materiały.*

Redakcja:

Monika Agopsowicz (monika@ormianie.pl)
Marta Axentowicz-Bohosiewicz (marta@ormianie.pl)

Tłumaczenie na ormiański:

Armenuhi Mhitaryan

Projekt, skład, łamanie:

Elżbieta Łysakowska (grafit@architekci.pl)

Wydawcy:

Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich
www.dziedzictwo.ormianie.pl

Koło Zainteresowań Kulturą Ormian przy Polskim Towarzystwie Ludoznawczym
www.ormianie.pl

Warszawa 2007

SZANOWNI PAŃSTWO,

Kiedy w kwietniu 2006 roku ukazało się pierwsze roczne „Sprawozdanie z działalności środowisk ormiańskich”, nie wiedzieliśmy, z jakim spotka się przyjęciem. Dziesięć organizacji i grup nieformalnych nadesłało wtedy informacje o swojej działalności w 2005 roku. Przyjemnością było dowiedzenie się, że oto organizacja Ormian z Petersburga skontaktowała się z Fundacją Ararat, że Ormianie we Francji – przekonani, że w Polsce nie ma Ormian – mogli zobaczyć, że jest inaczej niż sądzą, że klerycy z warszawskiego seminarium poznali nie tylko historię Kościoła ormiańskiego, ale także dowiedzieli się, że Kościół ten ma wiernych. Mogli, ponieważ trafiło do nich nasze Sprawozdanie. Nakład Sprawozdania rozszedł się szybko.

Obecne Sprawozdanie zawiera informację o 14 organizacjach i grupach nieformalnych działających w Polsce na rzecz Ormian. Staraliśmy się, by i tym razem było one jak najpełniejsze. Listy z prośbą o przekazywanie sprawozdań za 2006 rok rozesłaliśmy do wszystkich znanych nam organizacji i osób aktywnie działających w środowiskach ormiańskich. **Publikujemy informacje, które otrzymaliśmy.** Wiemy, że istnieją jeszcze inne inicjatywy prowadzone przez środowiska ormiańskie, ale nie udało nam się do nich dotrzeć. Już teraz apelujemy: prosimy nadsyłać do nas informacje z bieżącej działalności: po pierwsze – zamieścimy je na chętnie odwiedzanej stronie www.ormianie.pl, po drugie – powstaje w ten sposób archiwum, które pomoga stworzyć kolejne Sprawozdanie.

Obecne Sprawozdanie publikujemy tylko w formie plików PDF (popularnego i powszechnie dostępnego za darmo programu Acrobat) i zamieszczamy na www.ormianie.pl. Mimo zebrania środków na działalność naszych organizacji, nie znaleźliśmy źródła, które chciałoby sfinansować koszt druku Sprawozdania. Nasz apel o deklarowanie subskrypcji nie spotkał się z odzewem. Gdy tylko znajdzie się 3 tys. zł na pokrycie kosztów druku, podejmujemy się wydrukować 1000 egz.

Sprawozdanie za 2006 rok nie mogło ukazać się wcześniej. Jest tworzone społecznymi siłami, a tych zbrakło. Sprawozdanie za 2007 rok planujemy wydać na początku 2008 roku, zapowiadamy więc już teraz, że osoby działające w naszych środowiskach otrzymają w listopadzie prośbę o nadsyłanie informacji. Niezależnie od tego, prosimy nowe osoby – w tym także studentów i naukowców – o przekazywanie nam wiadomości o swoich pracach naukowych, artykułach, podróżach, przedsięwzięciach dotyczących Ormian.

Miłej lektury!

Monika Agopsowicz

Marta Axentowicz-Bohosiewicz

Warszawa, lipiec 2007 r.

Երբ 2006 թ. ապրիլին նշվեց “Հայկական համայնքի” գործունեության մեկ տարին, մենք չգիտեինք, թե այն ինչ արձագանք կունենա և ինչ ընդունելություն կգտնի:

Այն ժամանակ տասից ավելի կազմակերպություններ և չգրանցված “անգրանծված” խմբեր մեզ ուղարկեցին ինֆորմացիա 2005 թ-ի իրենց գործունեության վերաբերյալ: Ուրախությամբ ընդունվեց այն լուրը, որ Պետրոբուրգում գործող հայկական կազմակերպությունը կապ է հաստատել “Արարատ” ֆունդացիայի հետ, որ ֆրանսահայերը, հավատացած էին, թե Լեհաստանում չկա հայեր, կարող են տեսնել, որ բուլրովին այլ է վիճակը, ինչ իրենք էին կարծում:

Վարչավայի հոգևոր սեմինարիան ոչ միայն ճանաչեց և իմացավ հայ եկեղեցու պատմությանն ու անցյալը, այլ նաև տեղեկացավ և իմացավ, որ այդ եկեղեցին ունի բազում հավատացյալներ, քանզի նրանց հասան մեր “Ամփոփագրերը”:

Մեր “Ամփոփագրերը” տարածվեցին շատ արագ:

Ներկա ամփոփագրերը ենդգրկում են ինֆորմացիա Լեհաստանում գործող 14 կազմակերպությունների և չգրանցված խմբերի գործունեության մասին հայերի վերաբերյալ: Աշխատեցինք որ այս անգամ էլ այդ “ Ամփոփագրերը լինեն ամենալավը:

2006թ . “Ամփոփագրերը” և խնդրանքներով լի մամակները ուղարկեցինք մեզ ծանոթ բոլոր կազմակերպություններին և հայկական համայնքներում ակտիվ գործունեություն ունեցող անձանց: Տպագրում ենք ինֆորմացիա այն մասին, որ մենք տեղյակ ենք և գիտենք, որ գոություն ունեն այլ տեսանկյուններ հայկական համայնքների կողմից գործող, բայց մեզ չհաջողվեց նրանց հասնել, կամ այդ մասին մանրամասն տեղեկանալ, հիմա հույս ունենք և խնդրում ենք, որ մեզ կգրեք և տեղեկություններ կհայտնեք ձեր ներկա գործունեության մասին: Այդ տեղեկությունները...

I. Կտեղադրեք բոլորի կողմից սիրված www.ormianie.pl

II. Այդ ձևով ստեղծում ենք Արխիվ, որը կօգնի բացել հաջորդ “Ամփոփագրերը”

Ներկա ամփոփագրերը տպագրում ենք պլիկի ձևով PDF ճանաչված, մատչելի և ձրի “Ակրոբատ” ծրագրով և տեղադրում ենք www.ormianie.pl

Թնայած մեր կազմակերպության համար հավաքված միջոցներին մենք չկարողացանք գտնել այն աղբյուրը, որը կցանկանար ֆինանսավորել մեր “Ամփոփագիր” տպագրության: Մեր խնդրանքը արձագանք չգտավ: Եթե գտնվի 3000լ. տպագրության ծախսեր փակելու համար, պատրաստվում ենք այն տպագրել 1000 օրնիակից:

2006թ-ին մեզ չհաջողվեց տպագրել: Այն հասարակական ուժերով է ստեղծվել և շատ քիչ հնարավորություններ ունի:

2007թ-ի գործերը ծրագրում ենք տպագրել 2008 թ-ի սկզբին, դրա համր ենք տեղյակ պահում մեր միջավայրում գործող անձանց և ղնդրում ենք մինչև նոյեմբեր ուղարկել ինֆորմացիա: Անկախ ամեն ինչից խնդրում ենք նոր անձանց, այդ թվում ուսանողներին և գիտաշխատողներին, որ տեղյակ պահեն մեզ իրենց կատարած գիտնական աշխատանքների, տպագրությունների հուշերի և ճանապարհորդությունների մասին հայերիառաջվող և վերաբերող.

Przedstawiciel Mniejszości Ormiańskiej w Polsce Maciej Bohosiewicz

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu
i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Biuro:
**ul. Krakowskie Przedmieście 62
00-322 Warszawa**

tel.: 022 635 74 04 wew. 236
tel. kom.: 0 504 310 309
e-mail: mbohos@op.pl,
maciek@ormianie.pl
www.ormianie.pl

Rozpoczęcie działalności: 1 października 2005 roku

We wrześniu minął pierwszy rok pełnienia przeze mnie zaszczytnej funkcji Przedstawiciela Mniejszości Ormiańskiej w Polsce. Choć nie jest to długi okres, mogę napisać o ogromnej satysfakcji z jej honorowego sprawowania. Zadania związane z tą funkcją, od początku jej pełnienia, przynosić zaczęły realne korzyści ormiańskiej społeczności. Od początku także odbywają się na zasadach pełnego wolontariatu. Po objęciu funkcji szybko

Spotkanie w Ambasadzie Armenii w Warszawie. Od lewej: Maciej Bohosiewicz, ambasador dr Aszot Galoyan i senator Piotr Boroń

okazało się, że zakres spraw i ilość problemów dotyczących Ormian wymaga usystematyzowanego działania, wspartego zaangażowaniem wielu osób. Dzięki pomocy ks. Artura Awdaliana i życzliwości Fundacji Caritas Warszawa zorganizowałem Biuro Przedstawiciela Mniejszości Ormiańskiej na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. W tym samym miejscu równoległe uruchomiłem działalność Kancelarii Ormiańskiej, która w odpowiedzi na ogromne zapotrzebowanie jest czynna codziennie (pon.-pt. 12.00-20.00). Do pełnienia dyżurów administracyjnych i pomocowych udało się przekonać kilkoro wolontariuszy reprezentujących nasze środowisko, w tym zawodowego prawnika. Biuro i Kancelaria organizują podstawową pomoc oraz poradnictwo prawn-administracyjne. Metody pracy i tryb funkcjonowania tych struktur są w dalszym ciągu dopracowywane i modyfikowane. Ważnym kierunkiem działania pozostaje monitorowanie sytuacji Ormian w Polsce i społeczności ormiańskich. Skala i ilość problemów dotyczących Ormian w Polsce, które ujawniły się po uruchomieniu Biura i Kancelarii, spowodowały, że opracowywany jest projekt przekształcenia doraźnych działań w profesjonalny ośrodek doradztwa i pomocy mniejszości ormiańskiej.

Po kilku miesiącach pracy przedstawiciela zostałem wybrany na stanowisko współprzewodniczącego Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicz-

nych. Z pewnością jest to wielkie wyróżnienie, ponieważ pozostając jednocześnie przedstawicielem mniejszości ormiańskiej w tej komisji a zarazem reprezentantem wszystkich mniejszości w Polsce, uzyskałem pozycję ułatwiającą skuteczniejsze rzecznictwo spraw ormiańskich oraz bezpośredni wpływ na rozwiązywanie problemów mniejszości w Polsce.

W minionym czasie jako ważne, osobiste osiągnięcie poczytuję uratowanie Związku Ormian w Polsce im. Abpa Józefa Teodorowicza z siedzibą w Gliwicach przed zawieszeniem działalności. Skuteczna reaktywacja stowarzyszenia, które formalnie kontynuuje tradycje znamienitego, przedwojennego Archidiecezjalnego Związku Ormian w Polsce była sprawą ogromnej wagi dla wszystkich środowisk ormiańskich. Wzmocniona została także udanymi interwencjami w Gliwicach i uniknięciu eksmisji z jedyne go lokalu należącego do ormiańskokatolickiej parafii, zarazem siedziby Związku Ormian w Polsce.

Plany i potrzeby... Jest ich coraz więcej, ale to świadczy przecież o naszej żywotności i wartości podtrzymywanej przez nas wspólnoty. Najważniejsze do zrealizowania – możliwie szybko, jeszcze w 2007 roku – to z pewnością wypracowanie formuły współpracy organizacji ormiańskich w Polsce. Chciałbym skonsolidowania naszych rozproszonych środowisk, określenia celów do wspólnego realizowania, wzmocnienia naszej pozycji w społeczeństwie. Wierzę, że wkrótce się to ziści. Problem palący, nad którym od dłuższego czasu pracuję to ustawa o abolicji, która powinna pozwolić na zalegalizowanie pobytu w Polsce Ormianom „nowej emigracji”. To jedyna taka szansa na co najmniej pięć najbliższych lat dla większości Ormian, wykluczonych i marginalizowanych. Oznacza to koordynację działań dla kilku tysięcy osób, tysiące spraw, rozmów, interwencji. Biuro i Kancelaria z naszą pracą jako wolontariuszy, już teraz nie wystarcza, więc rozbudowujemy strukturę, zaczęliśmy szukać funduszy na obsługę tego ogromnego i pilnego przedsięwzięcia. Pomaganie naszym pobratymcom, mieszkającym w Polsce od ponad 10 lat, którzy często wychowują urodzone tutaj dzieci, jest nie tylko kwestią solidarnego odruchu. Od wielu lat, kontynuując działania Ormian polskich z Kresów i moich poprzedników, założycieli KZKO, jako jedno z kluczowych zadań traktuję zbliżenie środowisk starej i nowej emigracji. Cieszę się ogromnie, że tak wielu ludzi podziela to spojrzenie i udziela się z poświęceniem naszym, ormiańskim sprawom.

Սեպտեմբերին լրացավ մի տարին, ինչ ստանձվել էմ Լեհաստանում ատպրող “հայ փոքրամասնությունում” ներկայացուցիչ գործունեությունը:

Չնայած դա այնքան էլ մեծ ժամանակահատված չէ, բայց կարելի է ընդգծել այն մեծ ու պատվավոր գործունեությունը, որ կատարվում է: Այն հենց սկզբից հեթ սկսեց ռեալ ու արդյունավետ արդյունքներ տալ հայ յամայնքին: Այն հենց սկզբից գորցում է հասարակական հիմունքներով: Այդ գործունեությունը ստանձնելուց հետո պարզ դարձավ, որ հայերին վերաբերող հայերին ու խնդիրները անչափ շատ են և բազմաթիվ հայեր օգնության ու խորուրդի կարիք են գզում:

Շնորհիվ Տեր - հայր Արթուր Ավդալյանի և Վարչաժայում գործող “Կարիտաս” համախիստական ֆունդացիայի ցուցաբերած օգնության, հիմնադրեցի “Հայ փոքրամասնություն” ներկայացուցիչ գրասենյակը Վարչաժայի “Կրակովիան

փշեղմեշտյե շրջանում: Այդ նույն վայրում, միաժամանակ սկեսցի գբաղվել “Յայ համայնքի” կենտրոնի գործունեությամբ: Այն խիստ անրաժեշտ է և աշխատում է ամեն օր ժամը 12.00-20.00 (քացի շաբատ և կիրակի օրերի): Վարչական և այլ հրեթապահունները իրականացնելու համար ընգրկվել են մի շարք նվիրյալ անձինք, որոնք հերթապահությունը կատարում են հասարակական հիմունքներով, նրանց թվում կա նաև իրավաբան մասնագետ:

Գրասենյակը և բոլորն ցուցաբերում են նախնական և տարական օգնություն և իրավաբանական ու աղմիխատրատիվ խորհուրդներ է տրվում դիմողներին և կարիքը զգացողներին: Աշխատանքային նոր մեթոդները և գործունեությունեն հետակա ստրուկտուրա - նախագիծ ձևավորելը անընդատ կատարելագործվում է: Մեր գործունեությունը կարևոր ուղվածությունը հետագա լեգալ ձևով ապրելու հարցն է Լեհաստանում:

Գրասենյակի ձևավորելուց ու հիմնադրելուց հետո պարզվեց, որ հայերին վերաբերվող շատ պրոբլեմներ ու խնդիրներ կան, որոնք իրենց լուծմանն են սպասում, և հայ փոքրամասությունը օգնության շատ կարիք ունի:

Այստեղ մի քանի ամիս աշխատելուց հետո, ընտրվել եմ էթնիկական փոքրամասության կազմող ժողովորդական համատեղ հանձնաժողովի առաճնորդ: Սա բավականին մեծ տարբերություն է լինելով “ հայ փոքրամասության” ներկայացուցիչն ու առաջնորդը, միաժամանակ ներկայացնում եմ Լեհաստանում ապրող մյուս ազգային փոքրամասություններին, ունեմ հնարավորություն ավելի արդյունավետ ձևով լուծելու հայ փոքրամասությունը վերաբերվող հարցին ու խնդիրները: Սա շատ կարևոր է: Այս ընթացքում անձնական հաշտություն կարելի է համարել Գլխիցայում գործող Տեր - քահանա - կանոնիկոս Յուզեֆ (Յուլյեֆ) Թեոդորովիչ նստավայրի պահպանման խնդիրը, այն վտանգի առաջ էր կանգնած: Մեր կամակերպության շնորհիվ ավելի է ամրապնդվել նախապատերազմական հայ համայնքի գործունեության ավանդույթները տրադիցիաները: Մեր շնորհիվ պահպանվել է Գլխիցայի հայ համայնքին և կաթոլիկ եկեղեցուն պատկանող նստավայրն ու շինությունը, որը ուզում էին վերցնել ձեռքերից:

Պլաններ և նպատակներ... Դրանք օրեցօր ավելի են շատանում, դա խոսում և արտացոլվում է մեր կողմից հովանավորող համայնքի և մեր գործունեության հեղինակության բարձրացման մասին:

2007 թ-ի համար շատ կարևոր և խիստ անրաժեշտ է շատ արագ իրականացնել Լեհաստանում գործող բոլոր հայկական կազմակերպությունների համատեղ գործունեության մեխանիզմներ ու ձևերուը: Ուզում եմ, որ ավելի ընդգծվեն մեր համատեղ նպատակներն ու դիրքորոշումները և դրանց իրագործման ուղիները: Յավատում եմ, որ կարճ ժամանակում դրանք կհեղաթափվեն: Այսօրվա թեժ խնդիրը, հարցերի հարց, որի վրա երկար ժամանակ է աշխատում եմ, դա “աբուլիցիա” - “ներման” օրինագիծն է որը հնարավորություն կտա “Նոր Էմիգրացիայի” հայ ներկայացուցիչների լեգալ գործենեության:

Դա միակ հնարավորությունն է, շանսը առաջակի 5 տարիների մեծատիվ հայերի համար:

Դա նշանակում է մի քանի հազար հոգու գործունեության կորոդինացում, համատեղում, և հազարավոր խնդիրներ, զրույցներ, հարցեր վեճեր: Գրասենյակի այսօրվա մեր հասարակական աշխատանքը այլևս չի բավարարում

դրա համար մշակում ենք նոր նախագծեր, փնտրում ու ենք հովանավորներ, ովքեր կհովանավրեն մեր նախագիծերն ու նախաձեռնությունները: Մեր հայրենակիցներին ու եղբայրներին, ովքեր ավելի քան 10 տարի է ապրում են Լեհաստանում և այստեղ ծնված երեխաներն են պահում ու դաստիարակում միայն հասարակական հիմունքներով օգնել հնարավոր չէ: Երկար տարիներ ուսումնասիրելով ու վերահսկելով նախապատերազմական լեհաքնակ հայերի, իմ նախնիների գործունեությունը, “ԿԶԿՕ” -ի հիմնադիրների աշխատանքն ու փորձը, կարևոր բանալի եմ համարում մոտեցնել և մերձեցնել հին և նոր Եմիգրացիայի ներկայացուցիչներին: Շատ ուրախ եմ, որ բավականին մեծ թվով մարդիկ են ուշադրություն դարցնում մեր նվիրաբերվածությանն ու գործունեության, ինչպես նաև հայերին վերաբերվող հարցերին ու խնդիրներին:

2006 rok

7 stycznia – udział w audycji radia TOK FM na temat mniejszości ormiańskiej w Polsce.

13 stycznia – udział w spotkaniu noworocznym Stowarzyszenia Polska-Armenia.

23 lutego – spotkanie z posłem Wojciechem Mojzesowiczem – omówienie projektu powołania grupy parlamentarnej Polska-Liban.

9 marca – spotkanie z ambasadorem Libanu Maasoudem Maaloufem w sprawie projektu powołania grupy parlamentarnej Polska-Liban.

21 marca – spotkanie z Rafaelem Amiriamem, prezesem stowarzyszenia Polska-Armenia oraz przedstawicielami młodzieży ormiańskiej.

29 marca – spotkanie z ambasadorem Libanu i posłem Wojciechem Mojzesowiczem.

31 marca – spotkanie z prezesem zarządu Pałacu Kultury i Nauki, Lechem Isakiewiczem, zorganizowanie sali do prób i ćwiczeń ormiańskiej grupie muzycznej Musa-Ler.

13 kwietnia – spotkanie z ambasadorem Republiki Armenii w Polsce dr. Aszotem Galoyanem – omówienie organizacji obchodów rocznicy ludobójstwa Ormian.

29 kwietnia – udział w krakowskich obchodach rocznicy ludobójstwa Ormian.

4 maja – wybór na Współprzewodniczącego Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, reprezentującego wszystkie mniejszości narodowe i etniczne w Polsce.

Spotkanie w szkole ormiańskiej w Warszawie

5 maja – udział w mediacji pomiędzy grupą Czechenów a kierownictwem Caritasu-Warszawa.

10, 11 maja – spotkanie z ambasadorem Armenii i senatorem Piotrem Boroniem – omówienie projektu powołania grupy parlamentarnej Polska-Armenia.

19 maja – udział w Dniu Ormiańskim w Starogardzie Gdańskim.

22 czerwca – spotkanie w Centrum Adaptacji Zawodowej – omówienia kierunków i możliwości współpracy z mniejszością ormiańską.

22 czerwca – udział w posiedzeniu Sejmowej Komisji Mniejszości narodowych i etnicznych.

27 czerwca – spotkanie z ministrem Jarosławem Zielińskim, sekretarzem stanu w MSWiA, współprzewodnictwo Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

1 sierpnia – spotkanie z ambasadorem Armenii – rozmowy na temat skoordynowania działań w powołaniu grupy parlamentarnej Polska-Armenia.

15 września – udział w Elbląskim Dniu Kultury Ormiańskiej oraz spotkanie z wicewojewodą – omówienie sytuacji społeczności ormiańskiej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

27 września – spotkanie z Janem Węgrzynem, dyrektorem generalnym Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców (URiC) – omówienie kwestii możliwości legalizacji pobytu cudzoziemcom narodowości ormiańskiej.

29 września – spotkanie z dyrektorem gabinetu wojewody w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach oraz spotkanie z wiceprezydentem Gliwic oraz naczelnikiem wydziału kultury.

4 października – spotkanie z dyrektorem Caritas – omówienie współpracy w realizacji projektu pomocy prawnej dla Ormian; przygotowanie otwarcia biura przedstawiciela mniejszości ormiańskiej.

5 października – spotkanie z ambasadorem Armenii i wojewodą śląskim.

12 października – interwencja w prokuraturze rejonowej w Poznaniu w sprawie rodziny ormiańskiej.

17 października – spotkanie z dyrektorem gabinetu prezydenta RP – omówienie spotkania mniejszości narodowych z parą prezydencką.

24 października – spotkanie z przewodniczącym sejmowej Komisji ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, posłem Eugeniuszem Czykwinem; udział w posiedzeniu komisji sejmowej.

25 października – Poznań – interwencja w sprawie rodziny ormiańskiej; Gliwice – spotkanie z przedstawicielami nowej emigracji z terenu Śląska.

26-28 października – udział w Dniach Ormiańskich w Gliwicach.

15 listopada – spotkanie w kancelarii prezydenta RP.

19 listopada – oficjalne otwarcie Biura Przedstawiciela Mniejszości ormiańskiej przy rządzie RP oraz Kancelarii Duszpasterstwa Ormiańskiego dla Polski Północnej.

24 listopada – spotkanie z Komendantem policji Warszawa-Żoliborz.

25 listopada – udział w rozprawie w Sądzie Rejonowym w Warszawie.

29 listopada – udział w posiedzeniu komisji sejmowej.

5 grudnia – spotkanie z Rzecznikiem Praw Dziecka, dr Ewą Sowińską – omówienie zasad współpracy w sprawach dotyczących dzieci mniejszości ormiańskiej.

6 grudnia – udział w spotkaniu dzieci mniejszości z małżonką prezydenta RP, Marią Kaczyńską.

7 grudnia – udział w posiedzeniu komisji sejmowej.

8 grudnia – udział w konferencji Médecins Sans Frontières (Lekarze Bez Granic); spotkanie z koordynatorem programu w Polsce, Hasmik Hagobjanyan.

11-12 grudnia – spotkanie w Mińsku, na Białorusi z przedstawicielem mniejszości ormiańskiej na Białorusi, George'em Eguiazarianem.

15 grudnia – interwencja w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie zatrzymanego Ormianina.

18 grudnia – udział w rozprawie w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Warszawie.

19 grudnia – udział w spotkaniu jasełkowym w szkole podstawowej nr 203 w Warszawie – występ dzieci z domu dziecka w Laskach, w którym przebywa dziewczynka ormiańska.

Stowarzyszenie Ormian w Polsce

adres kontaktowy:
Genadi Martyrosyan
 ul. płk. Dąbka 67/61
 82-300 Elbląg

tel. kom.: 0 504 196 566

Prezes: Genadi Martyrosyan
Rok powstania: 1999

Działania przeprowadzone wspólnie w 2006 roku

24 kwietnia – 91. rocznica ludobójstwa Ormian. Złożenie wieńca przed chaczka-rem w Elblągu. Msza św. w kościele Bożego Miłosierdzia odprawiona przez ks. Artura Awdaliana.

Paweł Nieczuja-Ostrowski wygłosił prelekcję pt. „Przymusowe migracje Ormian w wyniku najazdów i prześladowań”.

18 maja – wizyta w Elblągu Aszota Galoyana, Ambasadora Republiki Armenii w Polsce, w trakcie której spotkał się ze społecznością ormiańską przed elbląskim chaczka-rem. Złożył także wizytę w delegaturze Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego. W imieniu wojewody warmińsko-mazurskiego z ambasadorem spotkał się Zbigniew T. Szmurło, doradca wojewody ds. kontaktów międzynarodowych. W elbląskim ratuszu z ambasadorem spotkał się także Henryk Stonina – prezydent Elbląga.

22 czerwca – wizyta załogi repliki XIII-wiecznej łodzi „Cylicja”. Żaglowiec, odbywający rejs dookoła Europy szlakiem ormiańskich kupców zawiał do Gdańska. Zorij Balayan – pisarz i publicysta oraz załoga żaglowca, dowiedziawszy się, że w Elblągu znajduje się chaczkar, postanowiła go zobaczyć i spotkać się z Ormianami mieszkającymi w Elblągu.

Załoga żaglowca „Cylicja” i elbląscy Ormianie pod chaczka-rem w Elblągu.

Replika średniowiecznego okrętu „Cylicia”.

Wspokaniu uczestniczył ambasador Aszot Galoyan oraz Gagik Parsamian – artysta-malarz z Trójmiasta, organizator wizyty żaglowca w Gdańsku.

Żaglowiec „Cylicia” został zrekonstruowany na podstawie średniowiecznych dokumentów, przy zastosowaniu starych technologii i przypomina ormiańskie łodzie, które niegdyś pływały po Morzu Czarnym, Śródziemnym i Atlantyku. Rejs wokół

Europy, związany z obchodami piętnastolecia odzyskania niepodległości przez Armenię, rozpoczął się w gruzińskim Poti, a zakończył się w Petersburgu, skąd rzekami żaglowiec wrócił na Morze Czarne.

15 września – Elbląski Dzień Kultury Ormiańskiej. Święto ormiańskiej kultury pod patronatem wojewody warmińsko-mazurskiego i Ambasadora Republiki Armenii odbyło się w elbląskim centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid”. W programie były m.in. wystawy: malarstwa Gagika Parsamiana, grafiki Adelaidy Hayrapetian, fotografii Zbigniewa T. Szmurły „Ormiańskie perygrynacje” oraz reprodukcji „Ormiańska miniatura średniowieczna”. Wystąpił zespół „Musa-Ler”. Odbyła się też prezentacja filmu „Armenia – uśpione piękno”.

29 października – ormiańska msza święta, którą w kościele św. Jerzego odprawił ks. Artur Awdalian.

Listopad – promocja „Rozmówek Armeńskich”. O pracy nad pierwszymi w Polsce rozmówkami opowiadali autorzy: Paweł Nieczuja-Ostrowski i Anusz Alberti Karamian.

Sanktuarium Cudownego Obrazu NMP Łaskawej

z kościoła ormiańskiego w Stanisławowie

ks. prałat Cezary Annusewicz
rzymskokatolicka parafia
św. Piotra i Pawła
ul. Żabi Kruk 3
80-822 Gdańsk

tel.: 058 301 99 77
e-mail: spgda@diecezja.gda.pl
www.piotr-pawel-gdansk.pl

Ormianie gdańscy spotykają się w sanktuarium Matki Bożej Łaskawej kilka razy w roku, a przede wszystkim w związku z odpustem w rocznicę koronacji obrazu, obchodzonym w niedzielę przed świętem Zesłania Ducha Świętego oraz w uroczystość Trzech Króli, czyli Objawienia Pańskiego, które według tradycji ormiańskiej wiąże się z poświęceniem wody i odnowieniem przyrzeczeń chrzcielnych, pamiątką chrztu Armenii.

W kapliczce, w zakrystii, odbywa się nowenna, nabożeństwa majowe, różaniec. Na pamiątkę cudu Płaczącego Obrazu, w dniu 21 sierpnia każdego roku udzielane jest błogosławieństwo relikwiarzem z tuwalnią Łez Matki Bożej.

W wyłożonej księdze w sanktuarium można osobiście

złożyć swoje podziękowania za otrzymane łaski i prosić Matkę Najświętszą o wstawiennictwo. Wszystkie intencje odczytywane są w każdą środę o godz. 17.30 przed Cudownym Obrazem w czasie nowenny.

W każdą środę o godz. 7.30 odprawiana jest msza św. przed Cudownym Obrazem MB Łaskawej.

W czasie wakacji kościół jest otwarty dla zwiedzających. Szczegóły na www.piotr-pawel-gdansk.pl

Cudowny Obraz Matki Bożej Łaskawej

Mszę św. rekonskracyjną odprawia abp Tadeusz Gocłowski. Pierwszy z prawej przy ołtarzu – ks. prałat Cezary Annusewicz.

2006 rok

6 stycznia – uroczystość Trzech Króli i spotkanie środowiskowe.

18 – 19 maja – odpust w Gdańsku w 69. rocznicę koronacji.

10 września – rekonskracja kościoła św. Piotra i Pawła w Gdańsku, w którym znajduje się cudami słynący obraz Matki Bożej Łaskawej z kościoła ormiańskiego w Stanisławowie.

Związek Ormian w Polsce im. Ks. Abpa Józefa Teodorowicza

adres:
Związek Ormian w Polsce
ul. Konstytucji 7/2
44-100 Gliwice

tel.: 032 231 78 24
tel. kom.: 0 695 025 566
fax: 032 282 64 22

Prezes: do marca 2007 r. – Juliusz Sikorski
od marca 2007 r. – Anna Olszańska
Rok powstania: 1995

W roku 2006 nadal działalność statutowa Związku była poważnie ograniczona z uwagi na brak własnego lokalu, w którym możliwe byłoby prowadzenie bieżącej pracy organów Związku oraz organizowanie spotkań.

2006 rok

Styczeń – „Opłatek” ormiański – spotkanie środowiskowe.

Luty – spotkanie autorskie z Bogdanem St. Kasprowiczem i promocja książki „Lwów sentymentalny” – Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich w Krakowie, „Klub Zaulek”.

Marzec – prelekcja pt. „Mniejszości narodowe na Kresach – życie, kultura, współpraca” dla Towarzystwa Miłośników Bytomia – Bogdan Kasprowicz.

Kwiecień – spotkanie środowiskowe z okazji Świąt Wielkanocnych w połączeniu z uroczystym upamiętnieniem kolejnej rocznicy Ludobójstwa Ormian w 1915 roku.

Kwiecień – udział delegacji Związku w uroczystych obchodach rocznicy Ludobójstwa Ormian w Warszawie.

Maj – spotkanie środowiskowe – nabożeństwo majowe – przypomnienie pieśni majowych Karola Bóloza Antoniewicza.

Czerwiec – udział delegacji Związku w „Dniach Kresowych” w Warszawie – prelekcja Bogdana St. Kasprowicza na temat „Dziedzictwo kulturowe Ormian Polskich” oraz występ zespołu „Teatryk bez granic”.

Zaproszenie

Słowackie Towarzystwo
Sympatyków Piłki Nożnej i Regionów
„Piłka”

ma zaszczyt zaprosić do udziału w 1 edycji
Turnieju o Puchar Ambasadora Armenii

drużyny
w dniach 26-27 listopada 2006 w godz 8:00-16:00
na Stadionie GKS PIAST
ul. Okrzei 20 - Gliwice.

Հանրապետության Բարձրագույն Գործադիր Կոմիտեի Բարձրագույն Կրթության Կենտրոնը

Zaproszenie do udziału w turnieju piłki nożnej o Puchar Ambasadora Armenii w Polsce, 26-27 października 2006 r.

Wrzesień – wykład dla Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Bytomiu pt. „Arcybiskup Józef Teodorowicz – życie i dzieła” – B. St. Kasprowicz.

27-29 października – Dni Kultury Ormiańskiej: turniej piłki nożnej „piątek

Piłkarska drużyna Ormian z Gliwic

piłkarskich” o puchar Ambasadora Republiki Armenii; występ wokalo-taneczny zespołu Musa-Ler; prelekcja B. St. Kasprowicza pt. „Ormianie w kulturze polskiej”; wystawa karykatur ormiańskiego plastyka Tigrana Vardikyan; wystawa malarstwa sztalugowego Adeli Hayrapetyan; wystawa fotografii Zbigniewa Szmurto „Peregrynacje po Armenii”; degustacja narodowych potraw ormiańskich.

Październik-listopad – uporządkowanie grobów znamienitych Ormian w Gliwicach przed Świętem Zmarłych.

Listopad – prelekcja dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Rybniku pt. „Ormianie w kulturze polskiej” B. St. Kasprowicz.

Październik-grudzień – starania o uzyskanie lokalu w Gliwicach. Starania o renowację rzeźb przy kościele ormiańskim w Gliwicach.

Duszpasterstwo Ormian

ks. kan. Tadeusz Isakowicz-Zaleski

(Tadevos Vartapet Isahakian-Zaleski)

Fundacja im. św. Brata Alberta

Radwanowice 1

32-064 Rudawa

tel./faks: 012 283 90 80, 012 283 87 59

tel. kom.: 0 602 791 780

e-mail: prezes@albert.krakow.pl

www.albert.krakow.pl/ormianie

Stałe wydarzenia: msze św. w obrządku ormiańskokatolickim, odprowadzane od października do czerwca w pierwszą i trzecią niedzielę miesiąca w kościele Miłosierdzia Bożego w Krakowie.

2006 rok

6 stycznia – msza św. w obrządku ormiańskokatolickim i obrzęd „Chrztu Wody” w Krakowie.

8 stycznia – msza św. ormiańska i obrzęd „Chrztu Wody” w kościele ojców dominikanów we Wrocławiu przy ul. Dominikańskiej 2. Po mszy św. spotkanie opłatkowe dla Ormian z Dolnego Śląska.

14 stycznia – msza św. ormiańska i obrzęd „Chrztu Wody” w kościele św. Krzyża w Rzeszowie przy ul. 3 Maja. Po mszy św. spotkanie opłatkowe dla Ormian z Podkarpacia.

15 stycznia – msza św. i chrzest dzieci ormiańskich w Krakowie oraz pożegnanie dotychczasowego ambasadora Armenii w Polsce, dr. Aszota Howakimiana.

17 stycznia – spotkanie opłatkowe dla stanisławowian, w tym też dla Ormian w Krakowie.

29 stycznia – msza św. u ojców dominikanów w Krakowie na zakończenie Tygodnia Ekumenicznego.

30 stycznia – spotkanie opłatkowe dla Ormian z Krakowa i Małopolski w Muzeum Etnograficznym w Krakowie.

22 lutego – wykład ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego o Kościele ormiańskim i unii Ormian Polskich z Rzymem na sesji naukowej na Uniwersytecie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

26 lutego – „Wieczór Tumski” w auli Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu poświęcony Ormianom w Polsce. Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski wygłosił wykład nt. historii Ormian. Wystąpił ormiański zespół folklorystyczny „Musa-Ler” z Warszawy.

Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski odprawia mszę św. we Wrocławiu 8 stycznia 2006 r.

12-15 marca – rekolekcje w kościele ojców jezuitów w Bydgoszczy prowadzone przez ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, w ramach których odbyła się prelekcja o Ormianach.

31 marca – pogrzeb Anny Abgarowicz w Wilanowie.

2 kwietnia – msza św. ormiańska i chrzty dzieci ormiańskich w Krakowie.

5 kwietnia – wykład ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego o Ormianach dla uczniów katolickiego Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu.

9 kwietnia – msza św. ormiańska w Oławie. Po mszy św. spotkanie środowiskowe.

22 kwietnia – Wielkanocna msza św. ormiańska w Rzeszowie. Po mszy złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pamiątkową tablicą ku czci mordowanych Ormian w Turcji i na Kresach Wschodnich, umieszczoną na zewnętrznej stronie kościoła farnego.

23 kwietnia – msza św. ormiańska w Warszawie oraz pierwszy Marsz Milczenia pod ambasadę Turcji.

26 kwietnia – wykład ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego o ludobójstwie Ormian na Uniwersytecie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

29 kwietnia – msza św. ormiańska ku czci ofiar ludobójstwa Ormian w kościele św. Mikołaja w Krakowie. Po mszy św. uroczystość żałobna pod chaczkarem oraz spotkanie środowiskowe w „Domu Turysty”.

30 kwietnia – msza św. ormiańska ku czci ofiar ludobójstwa Ormian w kościele dominikanów we Wrocławiu. Po nabożeństwie złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod tablicą pamiątkową z chaczkarem.

7 maja – msza św. i chrzest ormiański w Krakowie oraz spotkanie środowiskowe w Krakowie-Bieżanowie.

13 maja – „majówka” uczniów krakowskiej szkoły ormiańskiej w Fundacji im. Brata Alberta w Radwanowicach.

14 maja – msza św. ormiańska kościele seminaryjnym w Lublinie.

28 maja – msza św. ormiańska i chrzest dzieci ormiańskich w kościele dominikanów we Wrocławiu.

24 czerwca – msza św. ormiańska w Rzeszowie. Po mszy św. spotkanie środowiskowe.

1-2 lipca – XII Światowy Zjazd Kresowian w Bytomiu i na Jasnej Górze.

2 sierpnia – ślub polsko-ormiański w kościele na Skalce w Krakowie.

1 października – rozpoczęcie mszy św. ormiańskich w Krakowie po przerwie wakacyjnej. Msza św. ormiańska odprawiana z okazji 15. rocznicy odzyskania niepodległości przez Armenię.

24 października – XXV rocznica powstania Klubu Inteligencji Katolickiej w Chrzanowie oraz wykład jubileuszowy ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego o Ormianach w Polsce i na świecie.

8 listopada – ostatnie pożegnanie śp. Antoniego Agopszowicza podczas mszy św. pogrzebowej w Katedrze Chrystusa Króla w Katowicach.

18 listopada – sympozjum „Ludobójstwo na Ormianach” w pałacu Potockich „Pod Baranami” w Krakowie. Wykłady ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego i prof. Andrzeja Pisowicza oraz projekcja filmu dokumentalnego i dyskusja po filmie.

19 listopada – „Zaduszki ormiańskie” w Krakowie.

22 listopada – ostatnie pożegnanie śp. prof. Anny Krzysztofowicz podczas mszy św. pogrzebowej w kolegiacie św. Anny w Krakowie.

25 listopada – msza św. ormiańska w Oławie.

28 listopada – sympozjum na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Wykłady ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego pt. „Jan Paweł II wobec 1700-lecia chrztu Armenii”.

9 grudnia – msza św. ormiańska w Rzeszowie.

10 grudnia – msza św. ormiańska we Wrocławiu.

Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne

OTK

adres kontaktowy:

Adam Terlecki

Pl. Bohaterów Getta 16/10
30-547 Kraków

tel.: 0 12 656 56 07

e-mail: otk@otk.armenia.pl

www.otk.armenia.pl

miejsce spotkań: Kraków, pl. Wolnica 1

Prezes: Adam Terlecki

Rok założenia: 1990

2006 rok

Chaczkar na dziedzińcu kościoła św. Mikołaja w Krakowie.

15 stycznia – na zakończenie swojej pracy na placówce dyplomatycznej w Polsce, przebywał w Krakowie ambasador Republiki Armenii, dr Aszot Howakimian, wraz z małżonką, który po oficjalnych wizytach spotkał się ze środowiskiem ormiańskim. Spotkanie zorganizowało OTK w restauracji ormiańskiej. Dzieci ze szkoły ormiańskiej przygotowały na tę uroczystość program artystyczny, a ambasador zrewanżował się im książkami-upominkami.

21 stycznia – Adam Terlecki wraz z prof. Andrzejem Pisowiczem udzielili w Krakowie wywiadu pani Aghawni Jeghiazarian i panu Wahanowi Iszchanianowi, dziennikarzom z Erewania.

30 stycznia – krakowskie środowisko ormiańskie spotkało się na opłatku. Po wzajemnym złożeniu życzeń, Maciej Janik wygłosił referat pt. „Ormianie w Cesarstwie Bizantyjskim, między centralizmem wschodniego cesarstwa, a swobodą jego kresów”.

27 lutego – podczas comiesięcznego zebrania członków OTK, dr hab. Krzysztof Stopka wygłosił prelekcję pt. „Arcybiskup Samuel Cyryl Stefanowicz, pasterz Ormian polskich w pierwszej połowie XIX wieku”.

Spotkanie kard. Franciszka Macharskiego z ustępującym ambasadorem Armenii w Polsce, Ashotem Howakimianem.

22 marca – Adam Terlecki spotkał się w ambasadzie Republiki Armenii w Warszawie z nadzwyczajnym i pełnomocnym ambasadorem Armenii celem omówienia spraw wzajemnej współpracy.

27 marca – prof. Jemma Hasratian, przewodnicząca Ormiańskiego Stowarzyszenia Kobiet z Uniwersyteckim Wykształceniem i prof. Władimir Osipow z Ormiańskiej Akademii Nauk gościli w Instytucie Socjologii UJ i uczestniczyli też w zebraniu OTK, na którym Jan Brodowski wygłosił referat na temat „Ormianie oczami Azerów”.

8 maja – spotkanie zarządu OTK z nową imigracją ormiańską w Krakowie celem ustalenia formy ściślejszej współpracy.

17 maja – Ormian w Krakowie odwiedził prof. dr inż. Aleksander Bogdanowicz Piradow, Ormianin z Tbilisi, kolekcjoner obrazów namalowanych przez Ormian, mieszkających w tym mieście. Zaproponował on przywiezienie do Polski i wystawienie kolekcji 30 talerzy, na których są namalowane zabytki Tbilisi.

29 maja – spotkanie z pokazem filmu wideo o krakowskiej sobotniej szkółce ormiańskiej i występem dzieci.

1 października – po oficjalnych uroczystościach związanych z 15. rocznicą uzyskania niepodległości przez Republikę Armenii ich uczestnicy przeszli do Domu Turysty, gdzie odbyła się Wieczornica Integracyjna zorganizowana przez OTK.

28 października – walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze OTK. Adam Terlecki został ponownie wybrany prezesem Towarzystwa.

27 listopada – prelekcja prof. dr hab. Andrzeja Pisowicza pt. „Dwie najnowsze polskie publikacje na temat sytuacji politycznej Armenii”. W dalszej części spotkania Adam Terlecki złożył sprawozdanie z udziału w III Konferencji Armenia-Diaspora.

Organem OTK jest Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego. W 2006 r. wyszły dwa podwójne zeszyty Biuletynu: nr 44/45 i nr 46/47 pod redakcją Anny Krzysztofowicz (przewodnicząca), Andrzeja Pisowicza i Adama Terleckiego.

Sobotnia szkoła dla dzieci ormiańskich w Krakowie

pod auspicjami Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego
przy Szkole Podstawowej nr 26

**Szkoła mieści się w budynku
Biblioteki Wojewódzkiej ul. Rajska 1**

Nauczycielki:

Języka ormiańskiego – **dr Gohar Khachatryan**

Historii – **Veronika Hovhanisyan**

Muzyki – **Ela Mkrtchyan**

Tańca – **Perchuhi Kuyumjian**

Opiekun szkoły z ramienia OTK:

dr Gohar Khachatryan

e-mail: rrgchacz@cyf-kr.edu.pl

Dyrektor: dr Gohar Khachatryan

Rok powstania: 2004

Szkoła ormiańska powstała w 2004 przy Ormiańskim Towarzystwie Kulturalnym. Uczęszcza do niej 20 dzieci (w dwóch grupach) oraz osoby dorosłe. Lekcje odbywają się w każdą sobotę roku szkolnego w budynku Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie.

Oprócz lekcji języka ormiańskiego odbywają się tam również zajęcia z historii, tańca i muzyki, które mają przybliżyć uczniom kulturę ich kraju. Dzięki temu dzieci dowiadują się między innymi o początkach Armenii, pierwszych władcach i najbardziej znanych kompozytorach. Ponadto uczą się śpiewać i tańczyć. Umiejętności zdobywane w szkole przedstawiają następnie podczas licznych imprez organizowanych przez Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne. Na przykład z okazji rocznicy niepodległości Armenii, dzieci miały występ pod chaczkarem (kamieniem krzyżowym) i w restauracji przy Domu Turysty. Uczniowie tańczyli, śpiewali i recytowali wiersze w obecności ambasadora Republiki Armenii i licznych gości z Urzędu Miasta oraz innych instytucji.

Ponadto, bardzo często odbywały się przedstawienia w szkole, przygotowywane między innymi dla rodziców, które miały za zadanie zintegrować środowisko ormiańskie w Krakowie. Występy kończono poczęstunkiem w stylu ormiańskim.

Aby przybliżyć uczniom szkółki temat tolerancji i niesienia pomocy niepełnosprawnym, dzieci zostały zaproszone przez księdza Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego do ośrodka w Radwanowicach. Uczniowie odwiedzili warsztaty, gdzie wychowankowie ośrodka przygotowują prace ręczne, obejrżeli ich dzieła i zostawili drobne upominki własnej roboty.

Szkoła kilkakrotnie pojawiła się w telewizji regionalnej i krajowej, na przykład w programach „U siebie” i „Etniczne klimaty”.

Szkoła ormiańska sprawia, że dzieci nie zapominają o swojej tożsamości narodowej, a także integruje dorosłych, którzy często spotykają się na terenie szkoły.

Nauczycielkę języka zatrudnia dyrektor szkoły nr 26, natomiast nauczycielki historii i muzyki są zatrudniane przez Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

15 czerwca – dzieci z ormiańskiej szkółki przebywały na spotkaniu integracyjnym w Fundacji Brata Alberta w Radwanowicach.

Dzieci ze szkoły ormiańskiej podczas wizyty w ośrodku dla niepełnosprawnych w Radwanowicach; w środku – ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski

24 czerwca – odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego 2005/2006 w sali Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Na uroczystość przybyli: dr Artur Paszko – dyrektor WBP, Krzysztof Nowakowski - pełnomocnik wojewody ds. mniejszości narodowych, nauczyciele, dzieci z rodzicami i przedstawiciele „starej” ormiańskiej imigracji.

Odbyła się ponadgodzinna część artystyczna w wykonaniu dzieci, które śpiewały, deklamowały wiersze i tańczyły. Na zakończenie wszystkie dzieci otrzymały upominki, a zaproszeni goście i rodzice zostali poczęstowani kawą i wypiekami ormiańskimi.

9 września – rozpoczął się kolejny rok szkolny, 19 dzieci w klasie drugiej i 6 w klasie trzeciej.

Romana Obrocka**redaktor naczelna magazynu „Z pierwszej ręki”**

adres kontaktowy:

Urząd Miejski Obornik Śląskich
ul. Trzebnicka 1
55-120 Oborniki Śląskie

tel.: 071 310 35 19 w. 424

tel. kom.: 0 696 204 442

e-mail: obrocka@oborniki-slaskie.pl

**Obornicka częśćka w dziele zachowania
dziedzictwa kulturowego polskich Ormian****2006 rok**

Od 2000 roku prowadzimy wieloletni projekt wydawniczy, który jest próbą opisaną „kawałka rzeczywistości”, jaką są Oborniki Śląskie. Na tę rzeczywistość składa się m.in. tradycja, która przywędrowała tu wraz z powojennymi osiedleńcami (osobną grupą wydawnictw są publikacje traktujące o niemieckiej historii miejsca oraz o współczesnym obliczu Obornik Śląskich). W dwóch niżej wymienionych publikacjach Kresy reprezentowane są bardzo wyraźnie. Nie mogło nie pojawić się miasto Kutry, bowiem w Obornikach Śląskich osiedliło się wielu kutczań, w tym również Ormian. Miasteczko znad Czeremoszu ożywa w „Dwóch fotografiach”. Przywołana zostaje postać księdza Samuela Manugiewicza; rodziny Manugiewiczów niespokrewnionej z księdzem senatorem. Pani Klimcia Janowiczowa wypieka słynne torty orzechowe, o których opowiada pani Migocka. Z kolei ormiańskie wątki muzyczne zostały odnotowane w „Głosach z przeszłości”. Teksty pieśni i nuty udostępnił nam pan Zbigniew Kościów z Opola. Część z nich pochodzi z nagrań, których w latach 60. opolscy muzykolodzy wykonali w Obornikach Śląskich. Pieśni śpiewał pan Mikołaj Mojesowicz. W zbiorze znalazły się: Hajr mer (Ojcze nasz), Arawod luso (wielkanocna), Kristos harjaw (wielkanocna), Andżareli pan-yt (wielkanocna), Chaghaghutjun amenecun (śpiew liturgiczny).

Wątki ormiańskie w obu publikacjach są ich małą częśćką. Bogactwo i wartość dostępnego materiału związanego z kulturą polskich Ormian zobowiązuje do dalszej pracy nad utrwalaniem tej tradycji, wszak jej nosiciele byli (są) mieszkańcami Obornik Śląskich.

Udział Gminy Oborniki Śląskie w pięknym dziele zachowania dziedzictwa kulturowego polskich Ormian jest możliwe dzięki ogromnej życzliwości władz samorządowych, w tym szczególnie burmistrza Pawła Misiorka, dla realizacji oryginalnych projektów kulturalnych. Finansowanie – budżet Gminy Oborniki Śląskie przy wsparciu zewnętrznym. Koordynatorem tych przedsięwzięć jest Romana Obrocka.

Wydawnictwa, które ukazały się nakładem Gminy Oborniki Śląskie:

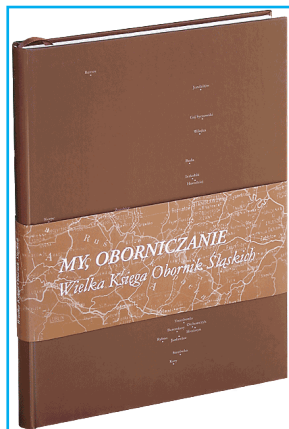
ul. Trzebnicka 1, 55-120 Oborniki Śląskie

www.oborniki-slaskie.pl,

oborniki@oborniki-slaskie.pl

ISBN 83-915475-2-3

MY, OBORNICZANIE. *Wielka Księga Obornik Śląskich.*

Zbiór wspomnień (z fotografiami) zebranych przez Romanę Obrocką.

Słowo wstępne: Paweł Misiorek, Romana Obrocka

Projekt graficzny: Klaudia Maślej.

Oborniki Śląskie, 2005

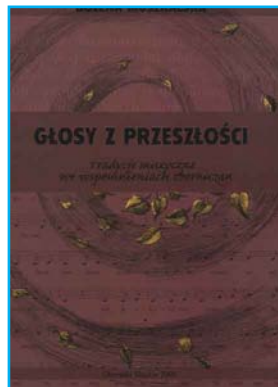
Oprawa twarda szyta z tasiemką, format 33 x 24 cm, s. 368.

Wątek ormiański: „Dwie fotografie”, Romana Obrocka, s. 218-224

GŁOSY Z PRZESZŁOŚCI. *Tradycje muzyczne we wspomnieniach oborniczian.*

Bożena Muszkalska.

Zbiór 188 pieśni (podzielonych na 18 rozdziałów) z nutami + płyta CD z wyborem nagrań.

Zespół redakcyjny: Agnieszka Buryło, Edward Łysiak, Jacek Maciołek,

Bożena Muszkalska, Romana Obrocka.

Transkrypcja na alfabet łąciński i tłumaczenie tekstów ormiańskich:

Zbigniew Kościów, Andrzej Pisowicz.

Oborniki Śląskie, 2006

Oprawa twarda szyta z tasiemką, format 25 x 18 cm, s. 412

Wątek ormiański:

– z etnomuzykologicznej perspektywy, część 5. Śpiewy religijne polskich Ormian, Bożena Muszkalska, s. 65-68;

– XVIII. Hajr mer... Ojczy nasz... Zbiór 5 pieśni religijnych poprzedzonych krótkim wprowadzeniem „Zasady transkrypcji tekstów ormiańskich” Andrzeja Pisowicza, s. 357-371;

– Płyta CD, nr 49 Kristos harjaw i merełoc, nr 50 Ajsor harjaw.

PLANY na 2007

Liturgia polskich Ormian

Koncertowe wykonanie próby rekonstrukcji mszy św. odprawianej w Kutach w czasie świąt Bożego Narodzenia, nagranie i wydanie płyty DVD wraz z publikacją.

Koło Ormian w Oławie

(nieformalne)

adres kontaktowy:
Janina Kordys
 ul. Wrocławska 1/4
 55-200 Oława

Antoni Markiewicz
 tel.: 071 313 01 90
Janina Kordys
 e-mail nina.kordys@wp.pl

2006 rok

8 czerwca 2005 r. – 8 kwietnia 2006 r. – w Izbie Muzealnej Ziemi Oławskiej działającej przy Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Oławie prezentowana była wystawa „60 lat temu w Oławie”. Pokazywała ona przełomowy okres, gdy z wojennej pożogi i zgłiszczy miasta niemieckiego przeobrażała się Oława w miasto polskie.

Autorki wystawy, Janina Kordys (z Axentowiczów), dyrektor Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej i Marta Możejko, kustosz Izby Muzealnej Ziemi Oławskiej, zgromadziły sporo różnorodnych przedmiotów – świadków dni sprzed 60 lat.

Obok dokumentów przywiezionych z terenów wschodnich II Rzeczypospolitej były też dokumenty wystawione w pierwszych miesiącach działania nowej administracji polskiej. Fotografie sprzed 60 lat pokazują zrujnowane przez wojnę miasto. O exodusie ludności

Janina Kordys, wnuczka Jakuba Axentowicza z godłem wykonanym w latach 20. XX w. w Śniatynie. Wisiało ono w gabinecie dziadka, który był naczelnikiem rejonowego urzędu pocztowego. W czerwcu 1945 r. Jakub Axentowicz przywiózł godło transportem dla przesiedleńców do Oławy, gdzie jako pierwszy burmistrz tego miasta ozdobił nim swój gabinet.

wypędzonej z terenów wschodnich II RP przypominają zgromadzone walizy, kufry, sakwojaże i pudła. To w nich dźwigali osadnicy przybywający do Oławy wszystko, co zdolali ocalić. W gablotach można było oglądać przywiezione zdjęcia rodzinne, zdjęcia dotychczasowych majątków rodzinnych, uratowane z nostalgią widokówki Lwowa, Czerniowiec, Chocimia, Śniatyna.

Wśród pierwszej grupy przybyłej do Oławy w czerwcu 1945 r. była spora grupa Ormian, to oni od pierwszych dni budowali nowe, polskie miasto. Pierwszym burmistrzem został Jakub Axentowicz, jego żona Antonina współorganizowała szkolnictwo w mieście. Inne rodziny ormiańskie współtworzące polską historię w dolnośląskim miasteczku to m.in. Amirowiczowie, Markiewiczowie, Manugiewiczowie, Agopsowiczowie, Janowiczowie, Nikosiewiczowie, Ohanowiczowie, Osadcy.

Wśród pamiątek z pierwszych lat powojennych i tych najcenniejszych, przywiezionych z Kresów najwięcej było „skarbów” Amirowiczów i Axentowiczów. Szczególnie cenny, wiele mówiący o właścicielu jest orzeł Jakuba Axentowicza ze Śniatyna, pochodzący z lat 20.

29 stycznia, 9 kwietnia, 25 listopada - społeczność Ormian oławskich spotykała się na mszach św. sprawowanych w obrządku ormiańskokatolickim w kościele Matki Bożej Pocieszenia (Oława Rynek) 29 stycznia, 9 kwietnia, 25 listopada.

Do tradycji należą już spotkania księdza Tadeusza Isakowicza Zaleskiego z wiernymi i sympatykami po mszy świętej.

Tradycyjne spotkanie wiernych i sympatyków z księdzem Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim w Oławie w lokalu Marka Manugiewicza.

Plany na 2007

Organizacja dwóch wystaw starej fotografii – „Naprawdę jaka jest nie wie nikt” oraz „Ona mi pierwsza pokazała księżyc” z wykorzystaniem zdjęć ze zbiorów Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich oraz zbiorów prywatnych.

Koło Ormian w Rzeszowie

(nieformalne)

adres kontaktowy:

Maria Staszalek
ul. Sportowa 8/64
35-111 Rzeszów

tel.: 017 863 17 60

tel. kom.: 0 606 119 674

e-mail: ormiana1@op.pl

animator: **Maria Staszalek**

Rok powstania: **2003**

2006 rok

W Rzeszowie odbywały się cokwartalnie msze św. w obrządku ormiańskim w kościele św. Krzyża, odprawiane przez ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego z udziałem młodego kantora ormiańskiego Hrachy Misakjana.

styczeń – odbyło się spotkanie opłatkowe. Podkarpacki Zarząd Regionu

NSZZ „Solidarność” użyczył lokal z uwagi na wcześniejszą działalność ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego w Nowej Hucie dla „Solidarności”.

22 kwietnia – w obchodzoną 91. rocznicę Rzezi Ormian w Turcji złożone zostały uroczyście kwiaty i zapalone zostały znicze przez tablicą ormiańską na rzeszowskiej Farze. Liturgii przewodniczył ks. Zaleski, który wraz z duchownym grekokatolickim i licznie zgromadzonymi mieszkańcami Rzeszowa modlił się przed pamiątkową tablicą za ofiary tego ludobójstwa oraz za ofiary ormiańskie NKWD i UPA na kresach Polski południowo-wschodniej.

28-30 kwietnia – zorganizowana została wystawa fotografii z życia wspólnoty liturgicznej rzeszowskiej polsko-ormiańskiej podczas ogólnopolskiego spotkania Stowarzyszenia Ruchu Kultury Chrześcijańskiej „Odrodzenie”. Stowarzyszenie powstało z zapoczątkowanego w latach 20. we Lwowie akademickiego ruchu chrześcijańskiego „Odrodzenie” związanego z abp. Józefem Teodorowiczem.

Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski podczas obrzędu „chrztu wody” w Rzeszowie

Centrum Badań Ormiańskich

Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

CBO
 ul. Fosa Staromiejska 1a
 87-100 Toruń

tel./faks: 056 611 36 -55
 e-mail:
 secretary@centrum-armenia.uni.torun.pl
 www.centrum-armenia.uni.torun.pl

kierujący: dr Tomasz Marciniak, tomk@umk.pl
Rok powstania: 2004 – jako projekt badawczy

2006 rok

3-4 czerwca – III Toruński Dwudzień Ormiański. Sesja naukowa: dr hab. Grzegorz Pelczyński zastanawiał się nad Ormianami jako mniejszością, Paweł Nieczuja-Ostrowski zanalizował stereotyp Ormianina w sztuce i literaturze XIX i początku XX wieku. Anna Thommée-Stachoń z Przedsiębiorstwa Konserwacji Zabytków dokonała przeglądu „stanu posiadania” zabytków ormiańskich w polskich zbiorach. Referat Joanny Rydzkowskiej poświęcony był miniaturom, ich historii oraz typowym motywom. To wystąpienie było na tyle interesujące, że prezes OTK, Adam Terlecki złożył propozycję wydania drukiem pracy magisterskiej pani Joanny. Swe badania przedstawił naukowiec związany z CBO: genetycy z Collegium Medicum (referat o rodzinnej gorączce śródziemnomorskiej) oraz archeologowie (prehistoryczne znaleziska z epoki brązu). Prapoczątki swych zainteresowań ormianoznawczych przybliżył dr Tomasz Marciniak z Instytutu Socjologii, założyciel i kierujący Centrum, prezentując uroczystość koronacji obrazu Matki Boskiej Łysieckiej w Gliwicach we wrześniu 1989.

Spotkaniu towarzyszyła wystawa fotografii z Armenii autorstwa Konrada Siekierskiego (UW), połączona z prezentacją slajdów wzbogaconą sakralną muzyką. Wyświetlono reportaż ze Stadionu X-lecia oraz kreskówkę (!) o procesie mściciela ormiańskiej Rzezi dokonanej przez Turków w 1915 roku („The Trial”) i film Sergieja Paradżanowa „Cienie zapomnianych przodków” (1964) – czyli huculski Romeo i Julia w oczach Ormianina.

Na Dwudzień przybyli: ambasador Ashot Galoyan, prodziekan Wydziału Humanistycznego, prof. Krzysztof Piątek, marszałek województwa kujawsko-pomorskiego, Waldemar Achramowicz z małżonką, b. prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. Marek Zaidlewicz, dyrektor Instytutu Politologii, prof. Roman Bäcker, senator Michał Wojtczak z małżonką. Obecni byli też przedstawiciele polskich Ormian z Elbląga i Krakowa.

6-8 lipca – referat dr. Tomasza Marciniaka “Schooling and Socialisation of Armenian Immigrants in Poland” na konferencji Migration, Education and Social Change, Trier and Luxembourg.

Tomasz Marciniak z córeczką przy pomniku ofiar ludobójstwa w Armenii Dzidzernagaberd.

wrzesień – październik

– po trzech latach przerwy nastąpił kolejny wyjazd badawczy do Armenii, połączony z udziałem w światowej konferencji Armenia – Diaspora III.

6-7 grudnia – referat dr.

Tomasza Marciniaka „Uchodźcy i przesiedleńcy w Armenii. Migracje wewnętrzne i do Polski” na V Międzynarodowej Konferencji Kaukazolo-gicznej im. św. Grzegorza Peradze na Uniwersytecie Warszawskim.

Działalność naukowa

W stałej rubryce dwumiesięcznika Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej Bunt Młodych Duchem pt. Trybuna Polsko-Ormiańska, CBO umieszcza nieregularnie swe teksty.

Projekt badań genetyków z Katedry Genetyki Sądowej Collegium Medicum (dr Marcin Woźniak) dot. występowania genu rodzinnej gorączki śródziemnomorskiej (Familiar Mediterranean Fever) w populacji Ormian w Polsce złożony jako grant postmowy UMK nie uzyskał finansowej akceptacji Rektora. Mimo to koledzy genetycy zaczynają zbierać próbki, korzystając z minimalnych środków własnych.

Działalność dydaktyczna

Z wykorzystaniem kontaktów i archiwum CBO, na UMK powstaje praca magisterska poświęcona szkolnictwu ormiańskiemu w Polsce (R. Sielaczek) oraz licencjacka nt. roli Kościoła w życiu Ormian w Polsce (A. Kowalska). Wcześniej zostały obronione prace licencjackie poświęcone przestępczości ormiańskiej (M. Zielińska) oraz lokalnej społeczności w Brodnicy (A. Gromżalska). Obecna doktorantka Wydziału Sztuk Pięknych UMK, J. Rydzkowska napisała pracę mgr pt. „Miniatury w ormiańskim zbiorze hymnów brewiarzowych w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie”, nr inw. 2406;

Plany na 2007 rok

- Ukaże się tom II serii wydawniczej „Polskie Studia Ormiańskie” - *Ormianie i Polacy. Mniejszości wzajemne*;
- Spotkania w ramach „dwudni ormiańskich” połączone z konferencjami naukowymi – dwa razy w roku;
- Dwa referaty na konferencjach międzynarodowych;
- Przygotowywany jest program powołania Podyplomowego Studium Kaukazoznawstwa.

Fundacja Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich

FKiDOP

adres kontaktowy:

Ewa Abgarowicz

Ośniki 6A

05-155 Leoniczn

tel.: 022 794 80 80

tel. kom.: 0 606 784 928

e-mail: ewa.abgarowicz@ormianie.pl

e-mail: monika.agopsowicz@ormianie.pl

www.dziedzictwo.ormianie.pl

Prezes: Ewa Abgarowicz

Rok powstania: 2006

2006 rok

7 kwietnia – JE kard. Józef Glemp, jako Ordynariusz Katolickiego Obrządku Ormiańskiego w Polsce ustanowił FKiDOP.

13 kwietnia – Fundacja, jako organizacja świecka, wpisana została do Krajowego Rejestru Sądowego.

JE kard. Józef Glemp podczas uroczystości 25 kwietnia w otoczeniu członków rady i zarządu Fundacji, od lewej: dr hab. Krzysztof Stopka, Ewa Abgarowicz, Wojciech Zachariasiewicz, Krystyna Ohanowicz-Adamska, Monika Agopsowicz, ks. Stefan Moszoro, ks. Aleksander Seniuk, Jan Abgarowicz.

25 kwietnia – uroczystość podziękowania odchodzącemu ze stanowiska JE Ordynariuszowi Katolickiego Obrządku Ormiańskiego, Prymasowi Polski JE kardynałowi Józefowi Glempowi. Celem uroczystości, któremu towarzyszyła jednodniowa wystawa zabytków ormiańskich, było podziękowanie JE za wieloletnią opiekę duszpasterską. Przekazany został JE adres i książka z oryginalnym autografem abpa Józefa Teodorowicza. Odczytany został okolicznościowy list od ministra kultury. Na uroczystość przybył ambasador Libanu i Ormianie z całej Polski. Modlitwę za ofiary ludobójstwa Ormian, w 91. rocznicę, odmówił ks. Artur Awdalian. Przedstawione zostały plany nowopowstającej Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich.

Klerycy warszawskiego seminarium słuchają 25 kwietnia ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego mówiącego o historii Kościoła ormiańskiego

Uroczystość odbyła się w sali Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego. Po uroczystości, z klerykami seminarium spotkał się ks. kan. Tadeusz Isakowicz-Zaleski, który przedstawił historię Kościoła ormiańskiego na ziemiach polskich. Każdy kleryk otrzymał broszurę „Ormianie w Polsce. Działalność środowisk ormiańskich w 2005 roku”.

Myślą przewodnią Fundacji jest to, że Ormianie zawsze byli i są ważną częścią historii i kultury Polski. Przedmiotem zainteresowania Fundacji są armenika, mające związek z Ormianami Polskimi: druki, rękopisy, fotografie, szaty liturgiczne, naczynia liturgiczne, obrazy, sprzęty i pamiątki. Armenika te konserwujemy, katalogujemy, a ponadto digitalizujemy fotografie i dokumenty, identyfikujemy stare fotografie oraz gromadzimy, czyli przyjmujemy w depozyt, przyjmujemy jako dar oraz planujemy kupować.

Fundacji przekazano pod opiekę około 2000 obiektów, między innymi księgozbiór, ornaty, obrazy i naczynia liturgiczne uratowane przez wywiezienie do Polski z kościołów ormiańskich na dawnych Kresach Rzeczypospolitej.

Niewątpliwie najcenniejszym dokumentem znajdującym się w zbiorze jest dokument pergaminowy, w którym król Polski Władysław Jagiełło w roku 1388 potwierdza dyplom wystawiony we Lwowie przez Króla Kazimierza Wielkiego w roku 1367 zezwalający biskupowi ormiańskiemu Grzegorzowi na utworzenie biskupstwa we Lwowie.

Staramy się o pozyskanie faksymile XII-wiecznego Ewangeliarza ze Skewry.

Dotychczasowa działalność Fundacji miała na celu przede wszystkim skatalogowanie powierzonych zbiorów i zabezpieczenie ich przed dalszą degradacją.

Dzięki dotacjom uzyskanym w 2006 roku z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w wysokości 81 580 zł i pracy wolontariuszy w 2006 roku wykonaliśmy następujące prace:

- spis z natury powierzonego mienia,
- dokumentację fotograficzną całego księgozbioru, szat i przedmiotów liturgicznych oraz obrazów,
- po zasięgnięciu opinii fachowców przeprowadziliśmy fachową dezynfekcję całego księgozbioru i dokumentów,
- zapewniliśmy odpowiednie warunki przechowywania zbioru – wynajęliśmy pomieszczenie w Archiwum Archidiecezjalnym w Warszawie.

Zarząd Fundacji zaprasza w każdy trzeci poniedziałek miesiąca w godzinach 16-18 na „dzień otwarty” archiwum, które mieści się w Warszawie w pomieszczeniach Archiwum Archidiecezjalnego na ul. Dewajtis 3. Celem „dnia otwartego” jest przedstawienie etapu prac nad zgromadzonymi zbiorami i zachęcenie do pomocy jak największej liczby wolontariuszy. Nie ma jeszcze warunków do korzystania ze zbiorów, ale przy większej liczbie rąk do pracy zasoby będą szybciej dostępne. Uprzejmie prosimy o kontakt telefoniczny z Ewą Abgarowicz co najmniej dzień przed przybyciem do archiwum. Zapraszamy.

Plany na 2007 rok

- Zgranie ze starych płyt oryginalnych nagrań 7 kazań apba Józefa Teodorowicza oraz opublikowanie ich wraz biografią Arcybiskupa;
- Stworzenie bazy danych umożliwiającej znajdowanie zasobów Fundacji według haseł, w tym danych ze starych ksiąg metrykalnych i fotografii;
- Stworzenie obrazów cyfrowych (zdigitalizowanie) ksiąg metrykalnych;
- Zdigitalizowanie i skatalogowanie fotografii;
- Stworzenie własnej strony internetowej, wydanie ulotki informacyjnej o Fundacji;
- Wydanie, wspólnie z Księgarnią Akademicką tłumaczenia „Atlas historique de l’Arménie”;
- Wydanie kalendarza ściennego z fotografiami rodzin ormiańskich.

APELE

■ Ponieważ jednym z celów Fundacji jest udostępnianie zbiorów do celów genealogicznych, prosimy również o powiększanie tych zbiorów. Proponujemy różne formy przekazywania przedmiotów – książek, fotografii i innych pamiątek mających związek z Ormianami polskimi. Są to: dar, depozyt oraz – dla fotografii i dokumentów – kopia. Fundacja dysponuje odpowiednim sprzętem, a osoby wykonujące kopie są przeszkolone. Kopie możemy wykonać więc we własnym zakresie – w archiwum albo – w niektórych wypadku możemy dojechać. Co ważne, takie unikalne fotografie lub dokumenty będą miały odciążoną kopię bezpieczeństwa!

■ Innym celem Fundacji jest stworzenie tematycznie unikalnego, naukowo wartościowego i nowoczesnego archiwum. Istotnie jest gromadzenie w nim obecnie ukazujących się publikacji: książek i artykułów dotyczących Ormian.

Każdy nabytek:

- opatrujemy „ekslibrisem”, na którym wpisujemy imię i nazwisko ofiarodawcy, datę otrzymania – w darze lub w depozycie,
- trafia na naszą stronę internetową do działu „Nabytki”. Jeśli jest to książka, zamieszczamy również informację, gdzie można ją kupić. W wypadku książek dodatkowo wyświetlana jest jej okładka na stronie głównej – na zmianę z innymi,
- umieścimy w tworzonej bazie danych i w wyszukiwarce na naszej stronie internetowej.

Autorów i wydawnictwa prosimy, by potraktowali nasz apel, jako serdeczną prośbę o nadsyłanie egzemplarza „obowiązkowego” do naszego archiwum.

Apelujemy o kontaktowanie się w sprawie powiększania zbiorów Fundacji
i nadsyłanie wydawnictw na adres:

Ewa Abgarowicz, Ośniki 6A, 05-155 Leoncin.

Koło Zainteresowań Kulturą Ormian przy Polskim Towarzystwie Ludoznawczym

KZKO

adres kontaktowy:

Marta Axentowicz- Bohosiewicz

sekretarz

ul. Filtrowa 83/22

02-032 Warszawa

tel./faks: 022 822 69 69

e-mail: mboho@poczta.onet.pl

marta.axentowicz-bohosiewicz@ormianie.pl

www.ormianie.pl

miejsce spotkań:

ul. Kredytowa 1, Warszawa

prezes: **Maciej Bohosiewicz**

Rok powstania: 1981 rok

Marszałek Sejmu - Marek Jurek na spotkaniu oplatkowym

2006 rok

8 stycznia – spotkanie oplatkowe, na którym gościem honorowym był marszałek Sejmu RP Marek Jurek wraz z małżonką oraz ambasador Republiki Armenii w RP, dr Aszot Howakimian.

12 lutego – wykład dr. Tomasza Marciniaka z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu pt. „Ormianie – naród wędrowników, czyli słów kilka o migracjach współczesnych” oraz prezentacja badań genetycznych Ormian w Polsce prowadzonych przez genetyków

z Collegium Medicum UMK w Toruniu.

19 marca – wykład prof. Tadeusza Trajdosa „Życie religijne Ormian w średniowiecznym Lwowie”.

23 kwietnia – uroczystości upamiętniające 91. rocznicę ludobójstwa Ormian. Przeprowadzony został Marsz Milczenia, który zakończył się pod ambasadą Republiki Tureckiej. Tego samego dnia odbyło się spotkanie rocznicowe w sali wykładowej Muzeum Etnograficznego, podczas którego

Obchody rocznicy ludobójstwa Ormian (Muzeum Etnograficzne w Warszawie)

głos zabrali m.in. Maciej Bohosiewicz, przedstawiciel mniejszości ormiańskiej w Polsce przy rządzie RP oraz Rafael Amirian. Wyświetlony został film dokumentujący wydarzenia z 1915 r.

Odbył się także panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych gości. W kaplicy Res Sacra Miser (ul. Krakowskie Przedmieście 62) odprawiona została msza św. w obrządku ormiańsko-katolickim w intencji ofiar ludobójstwa.

13 czerwca – „Ormiańska Noc” w Jadłodajni Filozoficznej w Warszawie zorganizowana wspólnie z Ośrodkiem Kultury Ochoty oraz Muzeum Azji i Pacyfiku.

Noc Ormiańska w Jadłodajni Filozoficznej w Warszawie od lewej Adel Hayrapetyan, Anahit Asatryan z mężem (sekretarz Ambasady Armenii w Warszawie), Marta Awentowicz-Bohosiewicz, Anna Szmawonian

Wieczór rozpoczęła opowieść o historii Ormian w Polsce przedstawiona przez Macieja Bohosiewicza. Osobistą gawędę o tym, „jacy Ormianie są naprawdę”, o słynnej ormiańskiej gościnności i dumie, przygotował dla gości Jadłodajni Filozoficznej Jerzy Szokalski, tłumacz literatury rosyjskiej, ormiańskiej, czeczeńskiej. Potem cała Jadłodajnia zanurzyła się w krainę baśni Wschodu – Józef Onyszkiewicz,

wieloletni aktor Starego Teatru w Krakowie i Teatru Wybrzeże w Gdańsku, opowiedział zasłuchanej publiczności baśń Nieudany Panos w tłumaczeniu Jerzego Szokalskiego. Na ten jeden wieczór przyjechał do Warszawy również Tadeusz Serocki – redaktor naczelny „Poznaj Świat”, swoje grafiki wystawiła Adel Hajrapetjan, a także specjalnie z Gdańska przyjechał Gagik Parsamjan. Zabytki, krajobrazy, ludzi i sceny rodzajowe z życia Erewania i innych miast obejrzelśmy na slajdach z cyklu „Hajastan czyli Armenia” Marcina Zarzyckiego, wieloletniego prezesa Studenckiego Klubu Górskiego. Średniowieczne klasztory i rzeźbione chaczgary (płyty nagrobne lub wotywno zdobione krzyżem ormiańskim i bogatą ornamentyką) pojawiły się na wystawie fotografii „Armenia” Konrada Siekierskiego, studenta etnologii i badacza odrodzenia w Kościele ormiańskim

Specjalnym gościem wieczoru był zespół Musa-Ler, który wystąpił z repertuarem melancholijnych i transowych kompozycji na duduk, bębny i akordeon. Współpracująca z muzykami choreograf, Gajane Kalemdarjan, uczyła gości Jadłodajni kroków wybranych tańców i poprowadziła zabawę taneczną do muzyki Musa-Ler. Kiedy zespół, ku niezadowoleniu publiczności, zszedł ze sceny, rozpoczęła się ostatnia część programu - dj-a Świstaka potańcówka w rytm popularnych melodii z Armenii.

Goście spotkania w Jadłodajni mieli okazję skosztować aromatycznych potraw kuchni ormiańskiej. W promocyjnej sprzedaży dostępna była książka kucharska „Armenia od kuchni” napisana przez Narine Karapetjan-Kulkę i Marka Kulkę.

24 września – spotkanie z ambasadorem Armenii w Polsce dr. Aszotem Galoyanem z okazji 15. rocznicy niepodległości Armenii w Muzeum Etnograficznym w Warszawie.

28-29 października – z inicjatywy KZKO odbyły się „Dni Kultury Ormiańskiej” w Gliwicach.

26 listopada – relacja i pokaz slajdów dr. Tomasza Marciniaka z konferencji w Erewaniu pt. „Armenia-Diaspora”.

3 grudnia – spotkanie z ambasadorem Libanu w RP Masoudem Maaloufem na temat sytuacji mniejszości ormiańskiej w Libanie przed i po wojnie libańskiej.

Marta i Maciej Bohosiewiczowie podczas spotkania w Pałacu Prezydenckim z okazji św. Mikołaja dla dzieci mniejszości narodowych

6 grudnia – grupa dzieci ormiańskich pod opieką Marty i Macieja Bohosiewiczów uczestniczyła w imprezie z okazji św. Mikołaja, organizowanej przez prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego i jego małżonkę dla mniejszości narodowych mieszkających w Polsce.

W każdą trzecią niedzielę miesiąca mszę św. w kaplicy Res Sacra Miser w Warszawie (Krakowskie Przedmieście 62) odprawiał ks. Artur Awdalian.

W 2006 ukazało się 10 numerów „Zasłyszanych Wieści” pod redakcją Pawła Korczewskiego.

Plany na 2007 rok

- Wyjazd do Armenii – wrzesień-październik 2007;
- Warsztaty tańca i kuchni ormiańskiej;
- Spotkania tematyczne jak co roku.

Longin Graczyk
 doktorant Instytutu Sławistyki
 Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
 współpracownik CBO
 przy UMK w Toruniu
 KZKO w Warszawie

tel. kom.: 0 668 289 915
 e-mail: niulo@poczta.onet.pl

Temat rozprawy doktorskiej: „Tożsamość poza terytorium. Mniejszości marginalne etnicznie jako społeczności sieci”- opisująca w zasadniczej części problematykę Ormian polskich.

2006 rok

Wydane artykuły dotyczące problematyki ormiańskiej:

- Bukowina według polskich Ormian. Współczesne narracje., w: Relacje polsko-rumuńskie, Suczawa 2006.
- Jak konstruowane jest pojęcie Bukowina przez Ormian polskich. Zarys problematyki., wydawnictwo konferencyjne, Czerniowce, 2006 r.
- Podróżowanie polskich Ormian ku tożsamości. Inicjacyjne doświadczanie etniczności, wydawnictwo konferencyjne, Białystok, 2006.
- Tożsamość poza terytorium? Mniejszości etniczne w wirtualnej przestrzeni, wydawnictwo konferencyjne, Warszawa, 2006.

Plany na rok 2007

Przygotowanie projektu pomocy prawnej i edukacyjnej skierowanego do Ormian „trzeciej fali” emigracyjnej: „Ormianie w Polsce – sąsiedzi i obywatele”, we współpracy z KZKO i CBO, realizacja po otrzymaniu grantu.

Przygotowywanie projektu badań społeczności ormiańskiego pochodzenia, żyjących współcześnie na terenie Europy Środkowo-Wschodniej.

Sobotnia szkoła dla dzieci ormiańskich w Warszawie

pod auspicjami KZKO
przy Szkole Podstawowej nr 210 im. Bohaterów Pawiaka

adres kontaktowy:

ul. Karmelicka 13

00-163 Warszawa

nauczycielki: **Anahit Jeremian**

Margarita Jeremian-Woźniakowska

dyrektor SP nr 210:

mgr Marzena Tomaszewska

opiekun szkoły z ramienia KZKO:

Paweł Korczewski

tel.: 0 22 621 72 52

e-mail: pkorczewski@wp.pl

Rok powstania: 2003

„Szkoła Ormiańska” jak w skrócie określamy szkołę, jest wpisana w strukturę szkół prowadzonych przez m. st. Warszawę. Szkoła prowadzi zajęcia dla dzieci ormiańskich uczęszczających do szkół warszawskich – podstawowych i gimnazjów.

Program edukacyjny szkoły

Od roku szkolnego 2006/2007 zajęcia prowadzone są w trzech zespołach (klasach). Dla dzieci młodszych z klas 0-3, dla dzieci z klas starszych 4-6, oraz dla dzieci z klas gimnazjalnych. Nauka prowadzona jest według *Programu autorskiego nauki języka i kultury ormiańskiej* dopuszczonego do użytku szkolnego.

Swoj program edukacyjny nasza szkoła realizuje w trzech płaszczyznach: kształcenia językowego w mowie i piśmie, literackiego i kulturowego oraz poprzez udział w imprezach ogólnoszkolnych. Udział w kształceniu dwukulturowym sprzyja rozwojowi dziecka. Nasze dzieci w swoich polskich szkołach osiągają dużo wyższe wyniki niż przeciętne.

Szkołę chętnie odwiedzają goście. Częstym gościem jest nowy, od marca 2006 r. w Polsce, ambasador Ashot Galoyan. Przy okazji pobytu na Uniwersytecie Warszawskim, szkołę w grudniu odwiedzili panowie Aram Simonyan – rektor Erewańskiego

Nauczyciele z Litwy i gospodarze wymieniają doświadczenia z pracy pedagogicznej.

Uniwersytetu Państwowego oraz Albert Stepanyan – prorektor. Odwiedził też szkołę deputowany parlamentu Armenii. W opinii naszych gości szkoła prezentuje wysoki poziom nauczania, lepszy niż niejedna szkoła w Armenii, co niewątpliwie jest zasługą nauczycielek.

Zajęcia w warszawskiej szkole ormiańskiej.

Dzień Ormiański

9 marca dla całej szkoły był „Dzień Ormiański”, w czasie którego występowały dzieci polskie i ormiańskie. Uczniowie VI klas przygotowali „Legendę o Warszawie i Sawie”, w bardzo oryginalnej scenografii. Ormianie przedstawili program patriotyczny o Ojczyźnie i języku ojczystym. Były piosenki polskie „Płynie Wisła, płynie...” i ormiańskie. Największą wesołość młodej widowni wywołała „szybka

nauka słówek ormiańskich” przeprowadzona przez rodzinę Adama i Ernestynę Papazyanów.

W bibliotece była wystawa plakatów o Armenii zrobiona przez uczniów szkoły, oraz wystawa zdjęć pięknych krajobrazów Armenii, wystawiony był też ludowy strój ormiański i polski.

W czasie, gdy goście podejmowani byli poczęstunkiem, uczniowie całej szkoły brali udział w quizie o Armenii. Pytania były bardzo trudne, ale mimo to 40 dzieci odpowiedziało poprawnie na wszystkie pytania, tak że potrzebna była dogrywka. Wszyscy laureaci zostali nagrodzeni.

Jak podkreślił żartobliwie ambasador, wizyta w szkole była dla niego ważniejsza, niż złożenie listów uwierzytelniających w Pałacu Prezydenckim, do którego miało dopiero dojść w następnych dniach. Krótką relację z Dnia Ormiańskiego zamieściło Życie Warszawy.

Zakończenie roku szkolnego 2005/2006 miało już przebieg bardzo kameralny i odbyło się bez występu końcowego uczniów.

Nowy rok szkolny 2006/2007 rozpoczął się apelem do rodzin ormiańskich o liczne zapisy do pierwszej klasy. Częściowo to się udało, bo od początku września zgłosiło się dziewięcioro pierwszaków, powstał trzeci oddział „szkoły ormiańskiej”.

Goście z Litwy

Pod koniec września gościliśmy dwudziestu pięciu nauczycieli litewskich, którzy przyjechali wymienić się doświadczeniem w pracy pedagogicznej w ramach unijnego programu studyjnego.

Gospodarzem spotkania była pani dyrektor szkoły, Marzena Tomaszewska. Gości i gospodarzy przedstawił pan Paweł Korczewski. Problemy szkoły ormiańskiej omówiła pani Margerita Jeremian-Woźniakowska, a pani Grażyna Płoszajska z Departamentu Kształcenia Ogólnego i Specjalnego z Ministerstwa Edukacji, w obszernym wystąpieniu, wyjaśniła podstawowe zasady systemu kształcenia dzieci z mniejszości narodowych w Polsce. Problemy związane z nauczaniem mniejszości etnicznych na Litwie, ze strony gości, przedstawił pan dyrektor Stanisław Widmann – reprezentujący rząd litewski.

Po dyskusji i pamiątkowych zdjęciach goście zaczęli zwiedzać warszawską Starówkę .

Zespół muzyczny „Musa-Ler”

Próby i spotkania odbywają się:

ul. Marszałkowska 115

01-102 Warszawa

tel. kom.: 0 696 603 080

e-mail: hakob1@o2.pl

Kierownik zespołu: Hakob Baghdasaryan

Rok powstania: 2003

Wszyscy muzycy pochodzą z Armenii i mieszkają w Polsce. Repertuar grupy to tradycyjne utwory i tańce ormiańskie, jak np. jechegn. Musa-Ler to nazwa góry w Turcji, związanej z historią oraz dawnymi zwyczajami zamieszkujących ją niegdyś Ormian. Muzycy – jest ich 7 lub 8 – grają na duduku, bębnach i harmonii.

Wraz z zespołem występuje grupa dzieci i młodzieży pod kierownictwem choreograf Gajane Kalemdaryan. Zajęcia taneczne prowadzone są raz w tygodniu na ul. Marszałkowskiej 115. Obecnie na zajęcia uczęszcza 16 osób w wieku 7-18 lat.

Zespół Musa-Ler prowadzi Hakob Baghdasaryan (pierwszy z prawej)

2006 rok

Niektóre imprezy podczas, których występował zespół:

8 stycznia – opłatek ormiański w Warszawie (KZKO).

19 maja – koncert w Starogardzie Gdańskim z okazji Dnia Ormiańskiego.

1 czerwca – koncert podczas Dnia Dziecka w Wilanowie w Warszawie.

6 czerwca – koncert podczas spotkania zorganizowanego przez Stowarzyszenie Rodzin Dyplomatów RP w Belwederze w Warszawie.

13 czerwca – koncert podczas Nocy Ormiańskiej w Jadłodajni Filozoficznej w Warszawie.

15 września – koncert podczas Dnia Ormiańskiego w Elblągu.

28 października – koncert podczas Dni Ormiańskich w Gliwicach.

Tańca ormiańskiego uczy Gajane Kalemdaryan

6 grudnia – występ w Pałacu Prezydenckim z okazji św. Mikołaja zorganizowanego dla dzieci mniejszości narodowych przez żonę prezydenta RP, Marię Kaczyńską.

Koło Ormian we Wrocławiu

(nieformalne)

adres kontaktowy:

Tadeusz Kura
ul. Nowowiejska 79/6
50-540 Wrocław

tel.: 071 321 71 39
e-mail: archkura@wp.pl

Rok powstania: 2002

2006 rok

We Wrocławiu, dzięki uprzejmości i gościnności Ojców Dominikanów, w kościele pod wezwaniem św. Wojciecha odbywają się raz lub dwa razy na kwartał msze święte w obrządku ormiańskim. Po mszy spotykamy się z księdzem Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim w grupie około 30 osób. Są to osoby pochodzenia ormiańskiego oraz sympatycy obrządku i kultury ormiańskiej. 28 maja ochrzczono i bierzmowano w obrządku ormiańskim Karolinę, prawnuczkę

Obrządek chrztu świętego i bierzmowania Karoliny – prawnuczki Grzegorza Agopsowicza – który odbył się 28 maja 2006 r. we Wrocławiu w kościele Ojców Dominikanów.

Grzegorza Agopsowicza. Jest to znak, że młodemu pokoleniu zależy na kultywowaniu tradycji. Swoją obecnością na mszach św. chcemy także zachować pamięć i szacunek dla naszych ormiańskich przodków.

Specjalne podziękowania dla księdza Tadeusza za opiekę duszpasterską oraz dla Ojców Dominikanów za gościnę w kościele.

Plany na 2007 rok

Planujemy kontynuować spotkania na mszach św. odprowadzanych w obrządku ormiańskim, na które serdecznie wszystkich zapraszamy

Publikacje książkowe 2006

o tematyce ormiańskiej - wybór

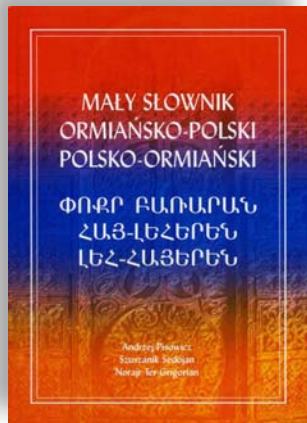
- Andrzej Pisowicz, Szuszanik Sedojan i Norajr Ter-Grigorian

Mały Słownik ormiańsko-polski i polsko-ormiański

Księgarnia Akademicka, Kraków, 716 stron.

ISBN 83-7188-561-X

www.akademicka.pl

- Anna i Marek Łosiowie, ks. Wiesław Alicki

Przyzywanie śmierci – Jan Paweł II odchodzi

Wśród wywiadów o Ojcu Świętym, przeprowadzonych w Radiu Kraków w czasie Jego choroby i śmierci w kwietniu 2005 r. jest również wywiad z ks. Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim o związkach Jana Pawła II z Armenią i Kościołem Ormiańskim.

Małe Wydawnictwo, Kraków

www.malewydawnictwo.pl

- ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski

Wiersze

Małe Wydawnictwo, Kraków. ISBN: 83-922939-5-9

www.malewydawnictwo.pl

- Bożena Muszkalska

Głosy z przeszłości. Tradycje muzyczne we wspomnieniach oborniczan

wyd. Gminy Oborniki Śląskie 2006

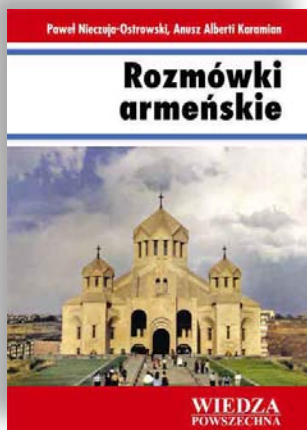
www.oborniki-slaskie.pl

Zbiór 188 pieśni (podzielonych na 18 rozdziałów) z nutami + płyta CD z wyborem nagrań.

Zespół redakcyjny: Agnieszka Buryło, Edward Łysiak,

Jacek Maciołek, Bożena Muszkalska, Romana Obrocka.

Transkrypcja na alfabet łaćniński i tłumaczenie tekstów ormiańskich: Zbigniew Kościów, Andrzej Pisowicz.

■ Zbiór wspomnień (z fotografiami) zebranych przez Romanę Obrocką
My, Oborniczanie. Wielka Księga Obornik Śląskich.

wyd. Gminy Oborniki Śląskie 2005, ISBN 83-915475-2-3
www.oborniki-slaskie.pl

■ Paweł Nieczuja-Ostrowski, Anusz Karamian
Rozmówki armeńskie
Wiedza Powszechna, Warszawa, str. 180
www.wiedza.pl

Kalendarium

(wybór)

Wydarzenia, które nie są albo ujęte, albo bliżej opisane w sprawozdaniach poszczególnych organizacji i grup.

12 stycznia – w Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej otwarto wystawę Tigrana Wardikiana, zatytułowaną „Beskidy w karykaturze, czyli znani inaczej”. Wystawa była czynna do 31 stycznia 2006 r.

15 stycznia – na zakończenie swojej pracy na placówce dyplomatycznej w Polsce, przebywał w Krakowie ambasador Republiki Armenii, dr Aszot Howakimian, wraz z małżonką. Złożył wizytę JE księdzu kardynałowi Franciszkowi Macharskiemu, uczestniczył w ormiańskiej mszy świętej, po której złożył kwiaty pod chaczkarzem.

22 stycznia – nagranie programu Telewizji Katowice „Wigilie narodów”, w czasie, którego o swoich tradycjach świątecznych opowiedzieli Ormianie.

29 stycznia – podczas 152. Krakowskiego Salonu Poezji prezentowana była poezja ormiańska. Hasmik Bakmazjan recytowała po ormiańsku wiersz „Jesień” Wahana Teriana. Wiersze poetów ormiańskich czytali kolejno: Anna Dymna, Joanna Niemirska i Franciszek Muła. Utwory Komitasa, Arno Babadzianiana i Arama Chaczaturiana grała na fortepianie Barbara Muła.

4-28 lutego – w Galerii Ventzi w Poznaniu wystawa prac Vahana Bego „Z Armenii do Polski. Podróż po światach wyobraźni. Prezentacja całokształtu twórczości ormiańskiego artysty Vahana Bego w formie ekspozycji rzeźby, malarstwa i pastelów, oraz realizacji multimedialnej, podczas której artysta omówi poszczególne działy 13-letniej działalności w Polsce, od malarstwa do skrajnych publicznych realizacji i monumentów, od sztuk użytkowych do happeningów i eksperymentalnych wizualizacji oraz sztuki na scenie koncertowej, od teledysków do nowej koncepcji wystawiennictwa w formie filmowej.

12 i 26 marca – audycja w TVP3 z cyklu „Etniczne klimaty” poświęcona była mniejszości ormiańskiej w Polsce. „Są to – piszą autorzy reportażu na stronie internetowej – dwie emigracje: stara, której przodkowie osiedlali się od czasów Kazimierza Wielkiego na dawnych Kresach Rzeczypospolitej i nowa – obywatele Armenii, którzy niedawno przybyli do Polski uciekając przed wojną lub za chlebem. Poznaliśmy warunki życia nowych Ormian i pytaliśmy o to kim są i kim się czują. Na jakie napotykają problemy i jaki jest ich status prawny? Co robią dla młodych Ormian i dla siebie aby podtrzymać język, tradycję, religię - narodową tożsamość. O Ormian zapytaliśmy księdza Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego – duszpasterza Ormian w Polsce, Adama Terleckiego – prezesa OTK, ale też „nowych Ormian”, między innymi: Armena Serobyana, Gohar i Karena Khachatryanów, rapera Yurija Khachatryana oraz nauczycielki i rodziców ze szkoły ormiańskiej w Krakowie”.

27 marca – Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego zorganizował seminarium „Kobiety w czasie transformacji - doświadczenia ormiańskie”. Stronę ormiańską reprezentowali prof. Jemma Hasratian, przewodnicząca Ormiańskiego Stowarzyszenia Kobiet z Uniwersyteckim Wykształceniem i prof. Władimir Osipow z Ormiańskiej Akademii Nauk.

4 kwietnia – w siedzibie Urzędu Miasta Krakowa otwarto wystawę fotograficzną Armina Wegnera pt. „Historia pierwszego ludobójstwa XX wieku”. Zdjęcia pokazują zagładę Ormian na terenie Turcji.

10 kwietnia – w sali posiedzeń Urzędu Miasta Krakowa odbyła się sesja z dyskusją panelową na temat rzezi Ormian. Sesję przygotowało Stowarzyszenie „Europa Przyszłości” z Wrocławia.

13-14 kwietnia – wizyta Ministra Spraw Zagranicznych RP Stefana Mellera w Turcji, w trakcie której wyraził gotowość podjęcia działań zmierzających do stworzenia korzystniejszej atmosfery między Turcją i Armenią. Propozycja ta spotkała się z dobrym przyjęciem strony tureckiej.

20 kwietnia – na Uniwersytecie Jagiellońskim odbyła się konferencja naukowa pt. „Polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej wobec obszaru WNP – stan obecny i perspektywy”. Piotr Iwaszkiewicz - radca ministra w Departamencie Wschodnim MSZ, omówił politykę Federacji Rosyjskiej wobec Armenii.

22 kwietnia – spektakl „Waleczny Nazar i inne bajki ormiańskie” na Scenie Lubelskiej w Warszawie. „Waleczny Nazar” to spektakl Grupy Studnia O na podstawie bajek Howhannesa Tumaniana przetłumaczonych przez dr Jerzego Szokalskiego z języka ormiańskiego specjalnie na potrzeby widowiska.

24 kwietnia – w filii Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gdańsku odbył się „Wieczór Ormiański” w 91. rocznicę tureckiego ludobójstwa na narodzie ormiańskim. W programie było m.in. otwarcie wystawy malarstwa Gagika Parsamiana.

24 kwietnia – Ormianie mieszkający w Małopolsce złożyli kwiaty i zapalili znicze pod chaczkarom w Krakowie, w 91. rocznicę rzezi Ormian w Turcji.

26 kwietnia – konferencja „Społeczno-polityczna sytuacja chrześcijan w Turcji” w auli Uniwersytetu im. Kard. Stefana Wyszyńskiego. W czasie konferencji czynna była wystawa zdjęć niemieckiego lekarza Armina Wegnera, obrazująca rozmiary ludobójstwa Ormian.

29 kwietnia – w kościele św. Mikołaja w Krakowie została odprawiona uroczysta msza św. w 91. rocznicę ludobójstwa Ormian na terenie wschodniej Turcji. Mszę św. celebrował ks. kan. Tadeusz Isakowicz-Zaleski z asystą ks. Artura Awdaliana. W uroczystości brali udział: ambasador dr Aszot Galoyan, senator Piotr Boroń, Maciej Bohosiewicz – przedstawiciel mniejszości ormiańskiej w Polsce, przedstawiciele Rady Miasta Krakowa, poczty sztandarowe organizacji kombatanckich i Związku Sybiraków z Krakowa. Po mszy uczestnicy przeszli procesyjnie pod chaczkar, gdzie

złożono kwiaty i zapalono znicze. Oprawę artystyczną uroczystości przygotowali dzieci ze szkółki ormiańskiej w Krakowie.

3 maja – w dniu Święta Narodowego, ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski otrzymał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski za „wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, za odwagę w podejmowanej z pożytkiem dla kraju działalności”.

6 maja – za dusze ofiar katastrofy lotniczej nad Morzem Czarnym ormiańskiego samolotu odmówiona została przez ks. Artura Awdaliana modlitwa przed Ambasadą Republiki Armenii w Warszawie

7 maja – za dusze ofiar katastrofy zostały odprawione msze św. ormiańskie w kościołach – Miłosierdzia Bożego w Krakowie i św. Anny w Warszawie.

19 maja – Dzień Ormiański w Starogardzie Gdańskim.

21 lipca-30 sierpnia – „Droga do nieśmiertelności” – wystawa prac Sarkisa Paradżaniana czyli Siergieja Paradżanowa, znanego reżysera, w Muzeum Architektury we Wrocławiu. Dokonania Paradżanowa obejmują cały szereg działań artystycznych bazujących na ormiańskiej tradycji oraz mieszance dokonań zachodniej popkultury i ludowej sztuki wschodnioeuropejskiej i azjatyckiej.

3 września – na zaproszenie mniejszości wietnamskiej, z okazji 61. rocznicy wyzwolenia Wietnamu, na stadionie Płaszowianki w Krakowie odbył się towarzyski mecz piłki nożnej z reprezentacją Ormian.

18-20 września – w Armenii odbyła się III konferencja „Armenia – Diaspora” (informacje na stronie www.armeniadiaspora.com/conference2006). Z Polski udział w konferencji wzięli: Adam Terlecki i Tomasz Marciniak.

21 września – w Krakowie rozpoczęła się dwudniowa, międzynarodowa konferencja pod nazwą „Dni Społeczno-Ekonomiczne: Edukacja, Zatrudnienie, Europa”, zorganizowana przez Uniwersytet Jagielloński i Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk. Referat o problemach zatrudniania cudzoziemców, na przykładzie Ormian, wygłosiła dr Gohar Khachatryan.

25 września – w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie została otwarta wystawa rysunku satyrycznego Tigrana Wardikiana.

1 października – w 15. rocznicę uzyskania niepodległości przez Republikę Armenii, w Krakowie została odprawiona uroczysta liturgia, w intencji Ormian i Armenii. Po mszy św. zostały złożone kwiaty i zapalone znicze pod chaczkarem. Uczestnicy uroczystości przeszli potem do Domu Turysty, gdzie odbyła się Wieczornica Integracyjna. W uroczystościach brali też udział: ambasador dr Ashot Galoyan i pełnomocnik wojewody Krzysztof Nowakowski.

1 października – Ormianie mieszkający w Krakowie utworzyli amatorską drużynę piłki nożnej. Kapitanem drużyny został Arajik Zakarian, a trenerem jest Arsen

Saribekian. Piłkarze podczas rozgrywania meczów będą ubrani w stroje o barwach narodowych Armenii.

4 października – uroczyste przekazanie w depozyt Narodowej Książnicy Ewangeliarza Lwowskiego z XII w. dokonane przez Prymasa Józefa Glempa na ręce dyrektora Biblioteki Michała Jagiełły. Jak podała Bibliotek Narodowa: „Powstały pod koniec XII wieku w Skewrze w Cylicji kodeks jest unikatem na skalę światową (na świecie zachowało się jedynie 25 tys. ormiańskich rękopisów) oraz najcenniejszym zabytkiem ormiańskiego piśmiennictwa, przechowywanym w Polsce. Jednocześnie jest to dzieło niezwykłej piękności, ozdobione niezwykłymi pozłacanymi iluminacjami. Jego dzieje owiane są tajemnicą, wiadomo jedynie, że w połowie XIX wieku księga trafiła do Lwowa i stała się własnością biskupstwa ormiańsko-unijnego, a po II wojnie światowej wraz z przesiedlanymi Ormianami trafiła do Polski. Przez wiele lat świat nauki uznawał ją za zaginioną, bo była ukrywana przed władzami najpierw w Tyńcu, a potem w Gnieźnie, gdzie w 1995 odkrył jej istnienie prof. Günter Prinzing z Uniwersytetu Jana Gutenberga w Moguncji. Dzięki staraniom profesora rękopis przeszedł w Moguncji konieczne zabiegi konserwatorskie i w czasie pobytu tamże był po raz pierwszy wystawiony. Po powrocie do Polski ponownie był niedostępny nie tylko dla szerszej publiczności, ale i dla badaczy”

7 i 8 października – ormiańska, amatorska drużyna piłki nożnej rozegrała mecze towarzyskie z amatorskimi reprezentacjami Skandynawów i Irlandczyków, zamieszkałymi w Krakowie.

17 października – rozpoczęła się nagonka, ze strony przełożonych, na księdza Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, w związku ze złożeniem przez niego do druku książki, dotyczącej współpracy księży katolickich z dawną Służbą Bezpieczeństwa. Media poinformowały, że ks. Tadeusz utracił uprawnienia do odprawiania mszy św. w obrządku ormiańskim.

6 listopada – Ordynariusz Katolickiego Obrządku Ormiańskiego w Polsce kard. Józef Glemp przeprosił ks. kan. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego za swoją wypowiedź o nim i przywrócił mu pełne uprawnienia do sprawowania posługi kapłańskiej w obrządku łacińskim i ormiańskim.

9 listopada – w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie została otwarta wystawa malarstwa Ani Muradyan z Częstochowy.

18 listopada – w ramach 4. Objazdowego Festiwalu Filmowego Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka można było obejrzeć film francuskiego reżysera Laurence'a Jourdana „Ludobójstwo na Ormianach”. Po filmie odbyła się dyskusja panelowa.

18 listopada – w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej odbyła się dyskusja o imigrantach w Polsce i ich prawach. Poruszano problem Ormian przybyłych do Polski.

6 i 7 grudnia – Piąta „Doroczna Międzynarodowa Konferencja Kaukazologiczna im. św. Grzegorza Peradze” zorganizowana przez Studium Europy Wschodniej UW. Tytuł konferencji „Zasłużone mniejszości narodowe II Rzeczypospolitej: Ormianie,

Gruzini, Czerkiesi, Azerowie i Górale Kaukascy”. Referaty na tematy ormiańskie wygłosili: Stepan Grigoryan z ormiańskiego Centrum Analitycznego nad Globalizacją i Współpracą Regionalną, Tomasz Marciniak z CBO UMK, Elżbieta Przybył z Instytutu Religioznawstwa UJ, Aram Simonyan – rektor Erewańskiego Uniwersytetu Państwowego, Albert Stepanyan – prorektor Erewańskiego Uniwersytetu Państwowego.

12 grudnia – w Domu Józefa Mehoffera (Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie) spotkanie z cyklu „Rozmowy z ważką w tle”. W programie – wykład Joanny Wolańskiej: „Modernizm o motywach ormiańskich albo armenizm zmodernizowany. Prace Józefa Mehoffera dla katedry ormiańskiej we Lwowie”.

Odeszli w 2006 roku

25 marca zmarła w wieku 92 lat Anna Abgarowiczowa. Jej pogrzeb, z elementami liturgii ormiańskiej, odbył się w parafii św. Anny w Warszawie - Wilanowie w piątek 31 marca.

2 listopada zmarł nagle Antoni Agopszowicz, emerytowany nauczyciel akademicki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, związany z tą uczelnią od początku jej istnienia. W latach 1981-1984 pełnił funkcję dziekana Wydziału Prawa i Administracji UŚ. Wybitny specjalista i długoletni praktyk z zakresu prawa górniczego, prawa samorządu terytorialnego oraz prawa cywilnego. Autor wielu cennych monografii, rozpraw i oryginalnych publikacji naukowych. Był aktywnym Członkiem Polskiej Akademii Nauk w Katowicach oraz licznych towarzystw i komisji naukowych.

Jeden z nekrologów pochodził od członków Niezależnego Zrzeszenia Studentów lat 1980-81:

Odchodzi Człowiek wielkiej miary. Jeden z ostatnich Kolumbów rocznik 20., oficer AK, uczestnik Powstania Warszawskiego, wybitny prawnik, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w czasach wielkiej próby.

Członkowie Niezależnego Zrzeszenia Studentów WPIA UŚ, Kolumbowie rocznik 80-81 zawsze będą pamiętali Dziekana troskliwego, walczącego o każdą krzywdzoną przez reżim komunistyczny osobę: zarówno studenta, jak i pracownika.

Był i pozostanie dla wielu Autorytetem – po prostu Dobrym Człowiekiem.

16 listopada zmarła po długiej chorobie prof. dr hab. Anna Krzysztofowicz, profesor biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Urodzona 18 czerwca 1925 roku we Lwowie. Była także współzałożycielką „Solidarności” na UJ i przewodniczącą Arcybiskupiego Komitetu Pomocy Osobom Internowanym i Represjonowanym w stanie wojennym. Była też aktywnym działaczem pomocy dla Polaków na Wschodzie i członkiem Towarzystwa Miłośników Kresów Wschodnich. Była członkiem-założycielem OTK, przewodniczącą Kolegium Redakcyjnego Biuletynu Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego, od początku istnienia OTK pracująca we władzach Towarzystwa, zawsze oddana sprawom ormiańskim. Pochowana została na Cmentarzu Rakowickim.

1 grudnia zmarł nagle w wieku 48 lat Miran Karapetjan, Konsul Republiki Armenii w Polsce. Pan Konsul sprawował swoją misję w Warszawie od 2005 roku.

24 grudnia zmarł Arcybiskup Nerses Der-Nersesjan, emerytowany ordynariusz Ordynariatu dla Ormian-Katolików w Europie Wschodniej. Urodził się 16 listopada 1920 w Berlinie, w rodzinie emigrantów ormiańskich. W 1933 r. wstąpił do ormiańskiego klasztoru mechitarzystów na wyspie św. Łazarza w Wenecji. Święcenia kapłańskie otrzymał 8 września 1946 r. W następnych latach został opatem tegoż klasztoru. W 1989 r. był w Polsce z okazji koronacji obrazu Matki Bożej Ormiańskiej w Gliwicach. Ordynariuszem Ordynariatu dla Ormian-Katolików w Europie Wschodniej (teren dawnego ZSRR), z siedzibą w Giumri w Armenii (dawny Leninakan), został w 1991 r. Konsekrowany na biskupa został 17 listopada 1992 r. w bazylice św. Piotra w Watykanie przez Ojca Świętego Jana Pawła II. We wrześniu 2001 r. podejmował Ojca Świętego w czasie jego pielgrzymki do Armenii. Na emeryturę przeszedł 1 kwietnia 2005 r. Zmarł 24 grudnia 2006 r. w Aszocku w Armenii, w szpitalu Matki Bożej z Nareku, opatrzony Wiatykiem. Odchodził świadomie i w pełnym pogodzeniu z tym faktem. Pogrzeb odbył się w piątek, 29 grudnia we wsi Panik w Armenii, gdzie leżą dwaj jego współbracia zakonni.

Warszawa 2007